Ն՝ 704 — 1879 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 5 ԲԱԶԱՐ ԼԻԹԼՈՒ — ԻԶԻՒՆՃԻՒ ՍԼՆԻ

ԱՊՕՆԷ ՓԻՏԱԹԼԱՐԸ
Մէճիտիյէ 20 դրուշտան
ՍԹԱՄՊՈԼ ԻՉԻՒՆ
Պիր սէզէլիք . . . . 200 դր.
Ալթը այլըգ . . . . 100 »
Իւչ այլըգ . . . . 55 »
ՎԻԼԱՅԹԱԹ ԻՉԻՒՆ
Բոլթա իլէ իրսալ օլունճաղլար իչիւն
Պիր սէզէլիք . . . . 230 դր.
Ալթը այլըգ . . . . 120 »
Իւչ այլըգ . . . . 60 »
Մէճիտիյէ 1 դրուշ

ԹԷՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖԷՌԱՐ

ՄԷՎԱՍՏԸ ԲՈԼԻԹԻԳԻՅԻ ԻԼՄԻՅԻ ՎԷ ՄԻԼԻՅԻ
ՎԷ ՍԱԻՐԷՅԻ ՃԱՄԻ ԵՒ ՎԱՃԱՌՔԱՆ ՏԸՐ

ԻԼԱՆԱԹ ՓԻՏԱԹԼԱՐԸ
Պէհէր սաթրը իչիւն
1 վէ 2 վէ 3 իսնճի սահիֆէ 5 դր.
4 իսնճիւ սահիֆէյէ . . 2 »
ԻՆՃԱՐ. Պանզա, Շիրքէթ վէ ումուրու սարրաֆիյէյէ այիւտ.
2 վէ 3 ի նճիւ սահիֆէյէրէ 6 դր.
4 իսնճիւ սահիֆէյէ . . 4 »
Ձիյատէ միւտտէթ իչիւն իլանաթա այրը բազարլըգ օլուր։
Մէվսիմը նճաֆիայա տայիր պէնճէր մէճմանէն գապալ օլունճաղ վէ տէրճ օլունմայան էվրաղ, իստէ օլունմայաճաղ։
Մէճիտիյէ 1 դրուշ

Իտարէխանէսի վէ մաթպասը, Սթամպօլոս Պապը Ալի ճատտէսինոյ էսկի Պապը Զապիթիյէ սոգաղը քէօշէսինոյ նումէրօ 8 տէ տիր։ —Ղազէթանըն ռամուրու իտարէ վէ թահրիրիյէսինէ այիտ քեաֆիֆէյի մէվատտ հագգընոս, Միւտիրի ղազէթա Տիգրան Ճիվէլէկեանց միւրաճաաթ օլունճաղը կիպի, քեաֆիֆէյի մէքթաթիպին տախի անրն նամրնա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա էտէր։

ԱՍԻԹԱՆԷ 5 ՆՈՅԵՄԲԵՐ

ՀԱԼԸ ՀԱՍԸՐԸ

Բոլիթիգա ուզուրու կիթտիբճէ գարարմագտա վէ հէր թարաֆտան մէսայիլ պուլուլարը կէօրիւնմէքտէ տիր։

Պիր միւտտէթտէն պէրու Ալէմանիա իլէ Ավսթրիանըն իթթիֆագը Էլբօրանըն հալը հազըրը-նա խալէլ կէթիրիպ, ումումի պիր մէսէլէ թէվվիտ իտէճէք տիր տէ-ու զանն օլունմագտա իքէն, պու իթթիֆագ շիմտիլիք ումումի բօ-լիթիգայա խալէլ կէթիրմէյիպ, Ինկիլթէրրա իլէ Ռուսիա պէյնի-տէքի միւնասէպաթ՝ ումումի պիր մէսէլէ չըգարմագտա տըր։

Շըմալ տէվլէթլէրինէ պու-տան էվվել իթմիշ օլտուգլարը իթթիֆագը սէմէրէսի բէք կէճ մէյտանա չըգտըղը կիպի, շիմ-տիքի Ալէմանիա վէ Ավսթրիա իթ-թիֆագը տախի էէր ալթընտան իշլէյէրէք, մագսատը քիմ պիլիր նէ վագթի մէյտանա չըգաճագ տըր։

Պու իթթիֆագդն էն զարիպ հալի, մագսատընրն անլաշրլա-մամասը տըր։ պու իքի տէվլէթ՝ պէյնլէրինտէ իթթիֆագ իթտիք-տէն սոնրա, իպթիտա Ինկիլթէր-բայը, սոնրա տէվլէթը Օսմանլիյէ-յի տախի իթթիֆագլարընա իտ-խալ իթմէք իսթէմիշլէր տիր։ շիմտի իսէ, Ռուսիայա թէվֆէճճիւ իթմէքտէ օլտուգլարը կէօրիւնիւ-յօր։

Էկէր պու իթթիֆագտան մագ-սատ՝ զանն օլունտուղու կիպի, տէվլէթը Օսմանլիյէյի թագսիմի-լէ Ավսթրիայը Ռատալար տէնիզի-նէ գատար էնտիրմէք իսէ, պու-իքի տէվլէթին Ինկիլթէրրա իլէ իթթիֆագլարը թէճճիւ օլու-նաճագ պիր շէյ տէյիլ իսէ տէ, տէվլէթը Օսմանլիյէ իլէ իթթի-ֆագլարը նա՞սըլ միւմքին օլապ-լիր։

Պունտան էվվել, Վիէննա վէ Պերլին կազէթալարը պու-իքի տէվլէթ պէյնինտէքի իթթիֆա-գա պէօյէ պիր մագսատ վէրմէ-իպ, պունուն մահզա Սլավ իթ-թիհատընա գարշը տուրմագ մագսատընա մէպնի օլտուղունու, վէ պունուն իչիւն միւթթէֆիգ օլան պու-իքի տէվլէթին պունու-արզու իտէն Ինկիլթէրրա վէ տէվ-լէթը Օսմանլիյէ իլէ իթթիֆագ իթմէքլէրինին տախի թապիի օլ-տուղունու պէէան իթմէքտէ ի-տիրլէր։

Ընճագ պու տէֆա Ալէմանեա իլէ Ավսթրիա իթթիֆագընրն պէօյէ պիր մագսատ մէպնի օլ-մատընրկէօրիւնմէքտէ տիր։ չիւն-քի պու իթթիֆագը մագսատը Սլավ իթթիհատընրն էօնիւնիւ ալ-մագտան իպարէթ օլայը, պունլարըն Ռուսիա իլէ մուհապպէթ-լերի միւմքին օլամաղ իտի։

Իթթիհատը Սլավ մագսատընրն ալէյհինտէ պիրինճի համի վէ միւրէվվիճի օլան Ռուսիա վէլիի ահտը Ջարէվիչ՝ Վիէննա վէ Պեր-լին հիւքիւմտարլարընը զիյարէթ իթմէքտէ տիր։ խուսուսու իլէ Պերլինէ կիթտիյի վագթը բրէնս Պիզմարգըն տախի հազրը պու-լունմասընա լիւզումկէօրիւնէրէք, քէնտիտի Պերլինէ չաղրըլմըշըր։

Արթը Ջարէվիչին պու զիյա-րէթինէ մահզա պիր մուհապպէ-թը շախսիյէ մանասը վէրիլէմէզ։ չիւնքի մի շարիլէյհին Ալէման-եայա նէ գատար խուսուսէթի օլ-տուղու պիւթիւն ալէմին մալիւմի տիր։ խուսուսու իլէ քի, պու միւլագաթլար սըրֆ մուհապպէ-թը շախսիյէյէ մէպնի օլայընը, քրէնս Պիզմարգըն հազըր պու-լունմասընա լիւզում կէօրիւնմէզ իտի։

Հէր հալտէ ումում Էւրօբա վէ խուսուսի իլէ պու արալըգ էն միւհիմմ բոլաբը օյնամագտա օ-լան Ալէմանեա իլէ Ավսթրիա վէ Ռուսիա իլէ Ինկիլթէրրա բօլիթի-գասը հէր կիւն պաշգա պիր բէնկ ալմագտա օլուպ, պու տէօրթ տէվլէթ եուգընտա պէյնլէրինտէ մութթագ պիր շէյ չըգարաճագ-լար տըր։

Պիրէ գալըբ իսէ Ալէմանիա իլէ Ավսթրիանըն իթթիֆագը՝ պաշ-ըմա Շարգ իշլէրինէ միւթալի-էգ օլուպ, Սլավ իթթիհատընա օյան թէարիւգի իքինճի տէրէ-ճէտէ տիր։

Ալէմանիա իլէ Ավսթրիանըն Ռումէլի հագդընտաքի մագսատ-լարը, Ինկիլթէրրանըն Անատօ-լուտաքի մագսատընա խալէլ կէ-թիրմէտիյինտէն, պու իքի տէվ-լէթի իլէ Ինկիլթէրրա պէյնինտէ իխթիլաֆ վուգու պուլմագ իսէ տէ, հէր իքի թարաֆընը մագսա-տը Ռուսիայա տօգունտուղուն-տան, վէ պու տէվլէթ հէր իքի թարաֆընէ սևիշման օլամայաճա-ղընտան, թապիի պիր թարաֆ իլէ ույուշուպ, տիկէր թարաֆա գարշը տուրմագ իհթիյաճընտա տը։

Իպթիտա Ռուսիանընը Ինկիլ-թէրրա իլէ ույուշմայա չալըշըղը մալիւմ օլուպ, անլաշրլըղընա կէօրէ, պու գատար սէնէլիք խուս-մի իլէ ույուշամտրղընտան, եի-նէ պունտան էվվէլքի միւթթէ-ֆիգլէրինէ միւրաճաաթ իթմէյէ մէճպուր օլմուշ տուր։

Ալէմանիա իլէ Ավսթրիա՝ Ռու-սիանընը Էվրօբատա պէօյիւմէսի ի-լէ, Սլավ իթթիհատընա մուվա-ֆֆագ օլմասընա մանի օլմագ իս-թէեօրլար իսէ տէ, Ասիատա պէօ-յիմէսինէ բէք օ գատար թէկալ-իլէ պագմասալար կէրէք տիր։ պունուն իչիւն պունտան էվվէլ պու իքի տէվլէթին Ինկիլթէրրա իլէ իթթիֆագ խտիպ, Ռուսիայը հէր թարաֆտան սրգըզտրմալ-ը նասըլ միւհթէմէլ իտի իսէ, շիմտի տախի Ռուսիա իլէ ույու-շուպ, Ինկիլթէրրանընը Շարգտա նուֆուզունու ազալթմատա չա-լըշմալարը տախի միւհթէմէլ տիր։

Լէհասըլ պու տէօրթ տէվլէթ պէյնինտէքի միւնասէպաթ կիւն-տէն կիւնէ քէսպի շիտտէթ իթ-մէքտէ օլուպ, պիր կիւն պէյն-լէրինտէ պիր մուհարէպէնին վու-գուի բէք միւհթէմէլ տիր։ Պու մուհարէպէնին տէ, Շարգտա վուգու պուլաճաղը, վէ էն զիյա-տէ միւթէզարուր օլաճագ երնէ պիզ օլաճաղըմըզ չիւպհէսիզ տիր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Եունան գօմիսիօնընը Օս-մանը մուրախասալարը ճումա իրթէսի կիւնիւ երնէ Սաֆվէթ բաշա հազրէթլէրինին գօնդրը-տա իճթիմա իտուպ, պու կիւն տախի Եունան մուրախասալարը պէրապէր օլարագ ադտը մէճլիս իտէճէքլէր տիր։

—Ֆրանսա սէֆիրի Մ. Ֆուրնիյէ զաթը Շահանէ թարաֆընտան օ-լունան տավէթ իւղէրինէ, եվվել-քի ճումա իրթէսի ադշամ Մա-պէյնտէ թաամ իթմիշ տիր։

—Պապը Սէրասքէրիտէ միւշիր-լէրտէն իպարէթ պիր թէնսիգա-թը ասքէրկէյ գօմիսիօնը՝ պիր բլան հազրըլամագտա իմիշ։

—Բրէնս Լօպանօֆ բէնճէնպիհ կիւնիւ Բէթէրսպուրկա ադիմէթ իտէճէք վէ սէֆարէթ միւսթէ-շարը Մ. Օնու մասլահաթկիւզար գալաճագ տըր։

—Հաճի Հասան պէյին խազի-նէի հիւմայուն քէթխիտալըղը-նա թային օլունտուղու կէչէն կիւն եաղըմըշ իտի։ Պու զաթ հագ-գընտա մուգատտէմ պապը աղ-վիյաթ վուգու պուլմուշ օլմաղ-լա, էվվելտէ պու մէմուրիյէթտէ իքէն չըգարըրըգ։ Բէմալ բաշա վէ Միւնիֆ վէ Հաֆըզ Սաիտ է-ֆէնտիլէր հալարաթընտան իպա-րէթ պիր գօմիսիօն թէշքիլ օլու-նարագ թահգիգաթը լազմէ պիլ իճրա, ազվիյաթը մէգթիւրէնին ապը օլմատըղը մէյտանա չըգ-տըղընտան, պա իրատէի Շահանէ միշարիլէյհ Հասան պէյ մէգ-քիւր մէմուրիյէթտէ իպդա օլուն-մուշ տուր։

—Ալէգօ բաշա հազրէթլէրինին ևարընը կիտէճէկի սէօյլէնմէքտէ իսէ տէ, բաշալ միշարիլէյհ Ֆի-լիպպէտէ իքէն Պապը Ալիտէն պիր թէլէկրաֆ կիտուպ, պու թէլէկ-բաֆտա սէնէտէ իքի տէֆա ըն-թամպօլա կէլէրէք ահվալ վէ ումուրը մէմլէքէթէ տայիր մա-լիւմաթ վէ իյլահաթ վէրմէսի միւնասիպ օլաճաղը պէյան օ-լունմուշ, վէ շիմտի տէվրտէն ավ-տէթի միւնասէպէթի՝ կէլմէսի էյի օլաճաղը իլավէ գրլընմըշ, վէ ֆագաթ մէճլիսի մէպուսանընն քիւշատը իւսթէ կէլտիկինտէն, օն պէշ կիւն միւսաատ թալէպ ի-տուպ իշթէ Սթամպօլա միւվա-սէլէթի շիմտիյէ գալմըշ տըր։ Բաշալ միշարիլէյհին Պապը Ա-լիյէ վէրէճէկի իյլահաթ միշիմ օլուպ, Շարգի Ռումէլինին Պուլ-կար օլմայան էհալիսինի վէ խու-սուսիյէ Խալամ վէ Ռումքար օզում օլմամագ իչիւն լազըմ կէլէն թէճ-մինաթ գարարլաշարրբլաճագ, վէ ասհապը ագարրն հագգըլյա ա-գարլարընա մութասարրֆ օլմա-լարը վէ մուհաճիրլէրին սէֆալէթ չէքմէմէլէրի մութլագա պիր գա-րար ալթընա ալընճագմըշ։ Պու հալտէ էբէյիճճ իյլահաթ վէ թէ-էմինաթ ալընճաղը վէ միւզա-քերաթ վուգու պուլաճաղը ճի-հէթլէ, Ալէքօ բաշանընի բէք տէ ևարընն ավտէթ իթմէսի մէմուլ տէյիլ տիր։

—Արապ թապէասընընն մուխթէ-լիթ գօմիսիօնու՝ մահալլինտէ իս-թիքչաֆաթը լազըմէյի իճրա, վէ թունա իւղէրինտէ քէօրբիւ ևա-բըլաճագ մահալլի թային իյլէմիշ օլտուղու կիպի, Ռումանիա վէ Պուլկար մէմուրլարը տախի մէր-գում գօմիսլրլէրլէ պէրապէր պուլունուպ իյլահաթ վէրմիշլէր վէ ֆագաթ միւզաքերաթէ տախի-ղ օմամիշլար տըր։

Պու Արապ թապէասը գօմիսի-օնունտան պաշգա պիր տէ մու-մէլաթընը կէլէճէք սէնէյէ պը-ըագմըշ օլան Գարաասաղ թահտի-տի հուտուտ գօմիսիօնը վար տըր քի, հէնուզ մէմուրիյէթլէրինի իքմալ իթմէմիշլէր տիր։ Լաքին Ռումէլի ճիհէթինտէ օլան տիկէր պիլճիւմէ գօմիսիօնլար իքմալը վէ-զայիֆ իտուպ տաղըմըշլար տըր։

—Ճումա իրթէսի կիւնքի Մ. Ինիէրտէ օգունտուղունա կէօրէ, Վիէննատա Ֆրանսըզ ելչիսի՝ Խը-տիվի Մըսըր սապգ Իսմայիլ բա-շատան էճնէպի տայինդերէ բէհին վերիլէն էմրաքէ տայիր Ֆրանսա հիւքիւմէթինին էֆքարը Աւսթ-րիայէն էֆքարընա մուվաֆֆագ օլտուղունու թէպրիզ իթմիշ, վէ Բօչիտ տախի, ըէհին օլունան էմ-լաքը մէգքիւրէ քէնտիսինէ թերք օլունուր իսէ, տույունը մէգքիւ-ըէտէն ալթը միլեոն լիրանըն թէէ-սլիյէսինի տերէօհատ էրլէմիշ տիր։

—Կէչէն ճումատա երթէսի ադ-շամը Կիրիտտէ, Հանեատա Եօր-կանճլար չարշըսընտա վահի պիր շէյտէն տօլայը Խալամարլա Խըրիս-թիյանլար արասընտա պէօյիւճէք պիր արպէտտա զուհուր իտէրէք, Խրիսթիյանտէն պիրի տէ մագ-թուլ տիւշմիշ իսէ տէ, զապթա չապուգ եկթիշիպ, արպէտտա քէսպի վիւսաթ իթմէքսիզին, ես-նիւնիւ արմշ տըր, վէ օ կիւնտէն պէրու սօգագլարտա գարաղ-կէգիպ մուհաֆաղաի ասայիշ իթ-մէքտէ պուլունմուշ տուր։

—Վիէննատան խապէր վէրիլ-տիյինէ կէօրէ, Ինկիլթէրրանընը միւճէտտէտէն իթթիխաղ իյլէտի-յի բօլիթիգա՝ Ավսթրիա հիւքիւ-մէթի թարաֆընտան թահսին օ-լունմուշ տուր, վէ Լէբօրա տէվ-լէթլէրի՝ շիմտիքի հուտուտը Եու-նանիյէ գօմիսիօնընընն եէրինէ տի-կէր պիր թայինի հուտուտ գօմի-սիօնը թէշքիլ իթմէք նիյէթինտէ պուլունմուշլար տըր։

—Նոյեմբեր 6 տա Պօսնա վէ Հէրսէք վալիսի տիւգ տը վիւ-թէմէկի Պօսնա Սէրայընտա իքի հարպկէյ մէքթէպլէրինի քիւշատ իթմիշ վէ միլլը միլեթէլիֆէտէն էլլի նէֆէր թայէպէ գայտ օլուն-մուշ տուր։

—Պուլկարիսթանտա պուլուս-նան Ռումքարա զուլմ ու թաատ-իյաթ իճրա օլունտուղունա տա-յիր Ռում բաթրիգխանէսինտէն Պապը Ալիյէ մուգաասալ պիր թագրիր կէօնտէրիմիշ, վէ պու-թագրիր իւղէրինէ Պուլկարիս-թան աճէնթէսինէ Պապը Ալի թարաֆընտան թէպլիղաթը չէ-տիտէ իճրա իտիլմիշ օլտուղունու թրուէ եաղըյօր։

—Բուսիա սէֆարէթ հէյէթի՝ տիւնքի կիւն Պէօյիւքտէրէտէն Պէյօղլունա նագլ իթմիշ տիր։

— Թոյմընը պէյանընա կէօրէ, Ֆրանսա սէֆիրի Մ. Ֆուրնիյէ, Ինկիլթէրրա սէֆիրի սըր Լէյըրը-ընն Դրպրըս մուգավէլէնամէսի-նին ագտ օլունտուղու էօնտտէ միւզաքերաթը վագրասընը քէն-տիսինտէն կիզլի սագլատընը իչին օ վագթի սըր Լէյըրա իլէ էբէ-յիճէ պօղուշմուշ վէ չիմոի տա-խի պու պիւրուտէթ տահա զիյա-տէ քէսպը շիտտէթ իթմիշ օլտու-ղունան, Մ. Ֆուրնիյէնին կէրի չաղրըլմասը միւհթէմիլ տիր։

— Զէթինէէտէն եաղըլոբղընա կէօրէ, Բլավա վէ Կուսինատա Արնաուտլար պիր հիւճիւմ հա-զըրլամագտա իմիշ, վէ Շգօտրա-տան Կուսինայա էլլի պէկիր միւ-հիմմաթ կիթմիշ տիր։

—Պէլճիգա իլէ Սըրպիսթան ա-բասընտա մուվազգաթէն պիր մու-գավէլէ ադտ օլունմուշ տուր։

—Պօսթանճը Պաշը քէօբրիսիւ ճիվարընտա վէ Պաշը Պէյիւք գարիյէսինտէ Ինշասընա պաշա-նելան պարութխանէ խիթամ պուլմագտա իմիշ։

—Լնդարէ թարաֆլարընտա զուհուր իտէն հայվան խասթա-լըղընրն թաստիգի զրմիրընտա, օլ թարաֆա պիր թապիպ իրսալ օ-լունմուշ տուր։

—Ընագարիա նէհրի իւզէրինտէ միւճէտտէտէն ինչա օլունճագ պիր ֆիշէնք ֆապրիգասը մահա-լինին թայէրինի իչիւն, Թօբխանէ նէզարէթինտէն իքիսի ինկիլիզ վէ տէօրթիւ Օսմանը օլմագ իւզրէ, ալթը երքեանը հարպ զապթի իրսալ դէլընտըղը խապէր ալընմըշ տըր։

—Պանդ Օթօմանընն Լօնտրատա պուլունան գօմիթէսի՝ մէգքիւր պանգա իլէ տիկէր պազը Գալա-թա պանքէրլէրինին Պապը Ալի իլէ միւզաքերէ իթտիքլերի մա-ղլիյէ լայիհասընը գապալ իթմիշ, վէ գօնթրաթը եարմագ իւզրէ Օսմանընը պանդասընա էմր վէրմիշ տիր։

—Ֆիլիպէտէն Մոնէրօ եաղը-լան պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, կէ-չէն ճումա կիւնիւ մէճլիսի ու-մումի՝ հէնեէթը գալէմյէսինին ին-թիխապը-դա իշթիրալ իտիպ, Նիզամիամէի տախիլիսինի տախի թանզիմ իթմիշ տիր։ Ալէգօ բաշա-նընն Սթամպօլա ադլմէթ իթմէքտէն էվվել իլան իթտիյի էմնամէ մու-ճիպինճէ, Շարգի Ռումէլինին պիլ ճիւմէ Ժիմնասթիգ ճէմիյէթլէրի-նին տաղըրըլմասը թէնպիհ իտիլ-միշ օլաղլա, պու մատտէ պէօ-եիւք հէյեճանը մուճիպ օլմուշ տըր։ Ալէգօ բաշա՝ զաթը Շահա-նէյէ արզը ուզուտիյէթ իթտիք-տէն վէ սէֆիրլերէ վիզիթա վեր-տիքտէն սոնրա պու հաֆթա զար-ֆընտա Ֆիլիպէյէ ավտէթ իթ-մէք մէմուլինտէ պուլունտու-ղունու հէնուզ Ֆիլիպէտէ իքէն միւտիրանէ պէէան իթմիշ տիր։ Բաշայի միւշարիլէյհին ճումա կիւնիւ հուզուրու Շահանէյէ գա-պալ օլունտուղու իչիտիլմիշ տիր։

—Ավսթրիայը Վէրէյյ գումքան-եասը ֆապրիգասընընն դասալ-ը միւհքէմ օլուպ օլմասընը հագ-գընտա չիպհէ օլունտուղունան, պունլարընն գըրըլմասը իչիւն կէ-չէն կիւն Պէյօղլունտա Դօնդր-տա գապինօսընտա թէճրիպէ օ-լունճաղը, վէ ֆագաթ պու թէճ-րիպէ մուտիխէրէն ճումա կիւ-նլինէ թէէսիր օլունտուղունու եաղըմշ իտի։

Ճումա երթէսի կիւնքի Մոն-ռէրոյ օգունտըղընա կէօրէ, ֆիլ-հակիգա եէվմի մէգքիւրտէ էյլ-էյտէն սոնրա մէգքիւր գաղինտա պու թէճրիպէ վուգու պուլմուշ տըր։ Պիր խայլի գալապալըգ պու-լունտուգտան պաշգա զապթիյէ նագրը վէ Պէյօղլու մութասարրը-ֆը հազարաթը հազը պուլուն-մուշ, վէ մախսուս թէշքիլ օլու-նան գօմիսիօնը իւչ աղասը վա-սըլ օլունճա իւչ մաքինիթ չէ-քիճէր վէ էտէվաթը սաիրէ իլէ գասայա վուրմայա պաշլամըշ վէ անճագ իւսթ դաթընը գարա-ղընը պիր աղ դալարրապլամըշլէր տիր։ Պիր պուչուգ սաաթ սոնրա տիկէր իւչ մաքինիթ տահա կէ-լիպ, պահս մագամընտա օրթայա գօնուլան մալիւմ 3000 ֆրանգը բայաշմագ չարթըլա էվվելքի մաքինիթլէրէ պիրլէշմէկէ մու-գավէլէ իթմիշ, վէ մուգավէլէ գապալ օլունարագ ալթըը տա թէքրար իշէ պաշլամըշ վէ իւչ սաաթ միւթէմատիէն չալըշարագ պիր շէյ եարամայըգ կէրէք չէքիլ-միշլէր տիր։

Պունուն իւզէրինէ վէրթէյմ գումքանիասընընն աճէնթէսի եի-նէ մէյտան օգուլարագ, կէրէք էճզա, կէրէք տէմիր վէ կէրէք աթէշլէ հէր քիմ աչարսա մէյտա-նա չըգաբն տէմիշ իսէ տէ, քիմնէ մէյտանա չըգմատըղընտան, գօ-միսիօն՝ հիւքմիւնիւ վէրմէք իւզ-րէ իքէն պիր էրմէնի, եարըմսա-թի մէօհլէթ վէրիլիր իսէ պէն աչարըմ տէեու պէէան իթմիշ ի-սէ տէ, գասա գումքանիասընընն աճէնթէսի վէ մէգքիւր գօմիսի-օն թարաֆընտան ըէտտ օլունմուշ, վէ պաղը սէյիրճիլէրին պու ըէտտ հագգընտա վուգու պուլան ի-թիրազաթ վէ միւթալէպաթընա սէմմ ու իթիպար օլունմամըշ տըր։ Պաէէհու գիմսիօն՝ գասայը աչ-մայա չալըշան մաքինիթլէրին հիւանիւ չէհատէթինի խթիմա ի-տիւպ գայտ իթմիշ, վէ պու սու-ըէթլէ վէրթէյմ ֆապրիգասընընն գասալարը միւհքէմ օլտուղունու թաստիգ իյլէմիշ տիր։

—Ճումա իրթէսի ադշամը Պէյ օղլունտա Արնավուտ սօգաղընտա պիր խանէյէ սարիգ տուխուլ իլէ, իքի եիւզ լիրա մըգտարը նագտ վէ սայիր պաղը զիգըյմէթ էշեայը սըրգաթ իյլէմիշ տիր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Տիւնքի կիւն Գեր. Մաղաքիա վարդապետ Օրմանեան Գալաթա-տա Ս. Լուսաւորիչ քիլիսէսինտէ իւրբ տէֆա օլարագ պիր վազ վեր-միշ, վէ քիլիսէտէ բէք չօգ ճէ-մաաթ հազրը պուլունմուշ տըր։

—

Բաթրիգխանէ իրմու խապէրլէ-րինտէ պուլունան բաթրիգ մէօ-հիւրինին եանընտա մահալլէ ի-մամընն տախի մէօհիւրի պու-լունմատըղճա գապալ օլունմա-յաճաղը էմրաք իտարէսի թարա-ֆընտան պէյան օլունմուշ օլտու-ղունու կէչէն կիւն եաղմըշ իտիք։

Պու պապտէ պիր զաթ թարա-ֆընտան արտըղմըզ պիր վարա-գա՝ հավատիսի մէգքիւրէյի թաս-տիգ իտէրէք, հագիգաթէն մէր-գում զաթըն էմրաք իտարէսինճէ պիր իշի վուգու պուլուպ, բաթ-րիգխանէ իրմու խապէրինտէ ի-մամ մէօհիւրիւ պուլունմատըղը-տան մէգքիւր իրմու խապէր դա-գալ պուլրուլմամըշ տըր։

Կէչէն կիւնքի նիւսխէմիզտէ եաղարըղմըզ վէճհէյ, մէրճիրինին նազարը տիգգաթընը տավէթ ի-տէրէք, պէօյէ պիր մինասէպէթ-սիզլիկին սէրիան մէնի վուգուրը մէմուլ իտէրիզ։

ԻԼԱՆ

Օրթաքէյտէ սաքին Տօքթօր Հէքիմեան իգ ամէթի կեահրնը Պէյ-օղլու Տօղրու եօլն իթթիխսալին-տէքի Յովհ. Ոսկեբերան քիլիսէսի ճատտէսինտէ քեային Ն. 9 խա-նէյէ նապլ իյլէմիշ օլտուղունու բազպէթլու միւշթէրիլէրինէ իլան իտէր։ 30—20

ԷՐՄԷՆԻ ՄԷՍԷԼԷՍԻ

ՎԷ

ԻՆԿԻԼԻԶ ԲՕԼԻԹԻԳՈՍԸ

(Թան Նամ Ֆրանսը կոպերնասընտ Նոյմ. 7 Բարիէլէ Նոսուելլոսով տեր Էրոդէ պեն-որ Հոսսոս.)

«Ինկիլիթերրանդն Տէրսաատէթ-տէ թուտաուզու մէսլէքտէ վագի օյան թէպէտատիւրին տէրեճճէի է-հէմմիյէթի բէք զիյատէ միւպա-լաղա օլունմուշ իտի։ Պուտունլա պէրապէր, թէպէտատիւլի մէգքիւր զայէթլէ չայանը տրգդաթ տրը։ Ալա չիւպհէ եօգ տուր քի, Էվ-բօբանդն նաղարը տրգդաթը եռնէ Էրմէնի ահալիսինին հալ վէ մէ-նաֆի վէ իհթիյաճաթը իւզերի-նէ թէվէճճիւհ իտէճէք տիր. չիւն-քի, Քիւչիւք-Ասիատա պիր թա-գըմ ըսլահաթըն իճրասը իչիւն ա-բանսրզ վէ չէտիտէն այագ պա-սարագ, լօրտ Պիգընսֆիլտ Էրմէ-նի մէսէլէսինի ույանտըրըյոր, վէ եախսատ հիչ օլմադան, ատէմին ֆիքրինէ կէլէն իլք մէսէլէ, պու Էրմէնի մէսէլէսի օլույոր, վէ ան-դարիպկիլտհօլատաշէհր էմինի զի-եաֆէթինտէ, լօրտ Պիգընֆիլ-տին միւտատէթի մէտիտէտէն պէ-րու էւրօբայը ալըշտըրմըշ օլտու-ղու չավգ ու պէլաղաթլա Էրմէ-նիսթանդն իսմի տէ ինլէմէսի միհ-թէմիլ տիր։ (1)։

«Օ կիպի պիր մէսէլէնին մէյ-տանա չըգմասընտա ասլա ֆէնա-լըգ օլմատըգտան մաատա, հաթ-թա միճիպի մէմունիյէթ տիր. չիւնքի թիւրք սուի իտարէսի քիմսէնին թէվէճճիւհինէ նայիլ օլմամըշ օլտուղու հալտէ, Էրմէնի միլլէթի պիւթիւն ալէմին թէ-վէճճիւհիւնիւ ճէլպ իթմիշ տիր։ Պու տէրէճէ չալըշդան, ագբԱԸ վէ պու տէրէճէ թէրագդըյա միւսթայիտ օլան Էրմէնի ահալիսի իչիւն գօնկրէնին չօգ պիր չէյ եաբմամըշ օլմասընա նիյէ տէֆա-լար հագդըյլա թէէսսիֆ օլուն-մուշ տուր։

«Ֆագաթ խէվֆ օլունապիլիր քի Էրմէնի մէսէլէսի չիմտի լօրտ Պիգընֆիլտ թարաֆընտան մէյ-տանա կէթիրիլէրէք, ֆէնա իհթի-մալաթլա օրթայա չըգմագտա տրը, վէ սատէէ, Էվրօբա միշքիլաթը վէ մանլուլթիյէթլէրի իչիւն եէնի պիր մատտէ օլապիլիր։ Մէմալի-քի Շարգիյէ միլլէթլէրինի աչգ-տան աչըրա վէ մէնֆաաթ կէօ-զէթմէյէրէք վէ պիլա իհթիյաթ թէշվիգ վէ օնլարա մուավէնէթ իտէրէք, պու կիպի պիր բօլէթի-գա վասիթասըյլա Շարգ մէսէ-լէսինի գաթիէն թէսվիյէ իթմէք-լիյին վագթը հէնուզ կէլմէմիշ տիր։ Ֆագաթ չիմտիլիք պիլաքա, եէքտիկէրինէ մուխալիֆ տիրլօ-մասլաար, միլլէթլէրին մուավէ-նէթլյլէ եէքտիկէրի իւզերինէ թէարրուզ իտուպ, վագթը իհ-թիյաճաթընա, վէ պիրտէ, հեր-քէս քէնտի խասմընա գարշը քէն-տիսինի մուհաֆազա իթմէք վէ եախսատ օ խասմընը տօլայըտան վուրմագ իսթէտիյի պիր մուհա-րէպէտէ զուհուրա կէլէն էնվայի վուգուաթա կէօրէ, օ միլլէթլէ-րին մէնֆաաթլարընը եա մուհա-ֆազա իտէրլէր վէ եախսատ եիւղ-իսթիւ պըրագըրլար։

«Թէլէկրաֆընը զաթէն խապէր վէրտիյինէ կէօրէ, սըր Հէնրի Լէ-յըրտ պիր Ինկիլիզին եանի Պէյ-քըր բաշանընը, Էրզրում էյալէթի վալիլիյինէ Թայինինի Պապը Ալի-տէն թալէպ իթմիշ, վէ Պապը Ալի տէ պու էճնիպի զապիթի գապուլ իթմէք իսթէեօրումուշ, հեր նէ դատար վալի սըֆաթըյլա տէյիլ իսէ տէ Էրմէնիսթան ժանտարմա-սը գօմանտանը սըֆաթըյլա։ (1)։ Էրզրում էյալէթինտէ չիմտի Քիւրտլէրին պիր իսեանը սէպէ-պիյէ դարըշգիզդ վար տրը։ Պու էյալէթ Ռուսիա Էրմէնիսթանը-նա հէմ հուտուտ տրը, վէ Ռու-սիա պու կիպի պուհրանը վա-դըթլարտա Ինկիլիզ նուֆուզու-նուն քէնտիսինին Քիւչիւք Ասիա հուտուտունտան իբի ատըմ էօ-թէտէ եէրլէշմէսինին նազարը պի-գայտի իլէ կէօրմէսի միւհթէմիլ տէյիլ տիր։ Ռուսիա տէվլէթինին թահթը թէպահեէթինտէ պիր միլէօնտան զիյատէ Էրմէնի վար-տրը, վէ պիրտէն պիրէ Էրմէնի տավասընը էլէ ալմագտա լօրտ Պիգընսֆիլտին մէնֆատաթէրէսթ-լիք իթմէսինտէն Ռուսիա շիւպհէ իտէպիլիր։

«Պու պապտէ, Թիֆլիստէն վա-րիտ օյան վէ սուրէթի իլէրուտէ կէօրիւլէն պիր թէլէկրաֆը տասի գիւբ իթմէք իսթէրիզ. չիւնքի օ տա այնի մէսէլէեէ միւթէալլիգ տիր։ Սապզդ «Գավգասիա տաղ-ԼԷԼԸՐԸ զօմանտանը» սըֆաթլինը հայիզ Ֆրանքինի նամ Ռուս ժէնէ-ռալը, քի մուհարէպէի ախիրէսէն պէրու Դարս վալիսի թային օլուն-մուշ իտի, չէհրիի մէգքիւր Էրմէ-նի մէքթէպլէրինի պօշ պիր չէյ իչիւն աքանսրզ դաքամագ չար-ԲԸԳԼԷՂԸՆԸ իճրա իթմիշ իտի։ Պու չէյ, չու գատիմ Մօսգօֆ մէմուր-լարընդն ալըշմըշ օլտուգլարը թէ-տապիրի քէյֆիեէ վէ ղարիպէտէն մաատուտ օլուպ, գրիթիդա իթ-մէքլիք հագդընը ղանն օլունտու-ղունտան զիատէ իճրա իթմէքտէ պուլունան Ռուս ղաղէթալարը, պու չարբԸԳԼԸՂԸ չէտիտէն թագ-պահ իթմիշլէր իտի։ Դարսատն Երևանա վէ Էջմիածինտէն Թիֆ-լիսէ գատար Էրմէնիլէր ագիմ խօշ-նուտսուղուդ պէյան իթմիշլէր իտի։ Ֆագաթ, զիքր իթտիյիմիզ թէլէկրաֆընը խապէր վիրտիյինէ կէօրե Էրմէնի մէքթէպլէրինինմի-ճէտտէտէն քիւչատ օլունմասընա տայիր էմր վիրմիշ, վէ ժէնէրալ Ֆրանքինի մէմուրիքի էճնէպիեէեէ կիտուպ, իմի իտարէեի պիր է-յիճէ եօրէնմէք նասիհաթլյլա, պիր գաչ այ իչուն մէզունիեէթ ալմըշ տրը։ Խմոի կէօրունիւր քի Ռուսիատա, Էրմէնիլերի կիճէն-տիրմէմէք իսթէնիրմիշ տիր, չիւն-քի Ինկիլթերրա օնլարա Ռուսիա-տա կէօրտիւքլերի մուամէլէնին զըտընը կէօսթէրիպ, անգարիպ Էրմէնիլերի քէնտիսինէ ճէլպ ի-տէպիլիրտի։

«Անկլօ-Թիւրք մուգավէլէնա-մէսինին վէ Պերլին ահտնամէսինին 61 նճի պէնտինին ասլընը տէրճ իտէճէք օլուրսագ, Քիւչիւք Ա-սիա ըսլահաթը նօգթայի նագա-ՐԸՅԼԱ Ռուսիանդն վէ Ինկիլթեր-ռանդն մէվգիի մախսուսէրի տա-հա էյի անլաշըլաճագ տրը։ 1870 յուլիս 4 Թարիխինտէ Ինկիլթեր-ռա վէ Պապը Ալի մէյանընտա խա-ֆիլէն իմզալանան մուգավէլէնա-մէ, քի գօնկրէտէն սօնրա մէյ-տանա ՉԸԳՄԸՂ ԸՐԸ, անճագ իբի պէնտի հավի օլուպ, պունուն պիրինճիսինի պէր վէճճի զիյր այ-նէն տէրճ իտէրիզ. զաթէն միւ-հիմմի տէ պու պէնտ տիր։

«Զաթում, Արտահան, Դարս, վէ եախսատ պու մէվգիլէրտէն պիրի Ռու-սիա թարաֆընտան ալը գօնուր, վէ Զաթը հաղրէթը բատիշահինին մուա-հէտէի գաթիէի սուլհիէ իլէ թային գըլընան Ասիա մէմալիքինտէն պիր բարչասընը գապթ իթմէք իչիւն իլէ-ռուտ հէր նէ վագըթ օլուր իսէ օլ-սուն Ռուսիա թարաֆընտան պիր թէչպիս ժուգու պուլուր իսէ, մէմալիքի մէզքիւրէյի գուվվէի սիլա-հիյէեէ իլէ միւտաֆաա իթմէք իչիւն Զաթը հաղրէթի բատիշահի իլէ իթ-թիֆագ իտէճէյինի Ինկիլթերրա թէահհիւտ իտէր։

Պունա մուգապիլ, Զաթը հաղ-ՐԷԹԸ բատիշահի, Պապը Ալինին մէ-մալիքի մէզքիւրէտէ մուդիմ պուլու-սը գօմանտանը սըֆաթըյլա։ (1)։ Էրզրում էյալէթինտէ չիմտի Քիւրտլէրին պիր իսեանը սէպէ-պիյէ ԴԱՐԸՇԳԻԶԴ վար տրը։ Պու էյալէթ Ռուսիա Էրմէնիսթանը-նա հէմ հուտուտ տրը, վէ Ռու-սիա պու կիպի պուհրանը վա-դըթլարտա Ինկիլիզ նուֆուզու-նուն քէնտիսինին Քիւչիւք Ասիա հուտուտունտան իբի ատըմ էօ-թէտէ եէրլէշմէսինին նազարը պի-գայտի իլէ կէօրմէսի միւհթէմիլ տէյիլ տիր։ Ռուսիա տէվլէթինին թահթը թէպահեէթինտէ պիր միլէօնտան զիյատէ Էրմէնի վար-տրը, վէ պիրտէն պիրէ Էրմէնի տավասընը էլէ ալմագտա լօրտ Պիգընսֆիլտին մէնֆատաթէրէսթ-լիք իթմէսինտէն Ռուսիա շիւպհէ իտէպիլիր։

«Իչթէ պու մուգավէլէ իլէ Պա-պը Ալի Քիւչիւք Ասիատա, վէ պինտէն ալէյհէրմէնիսթանտա պիր թագըմ ըսլահաթ իտէճէյինի, ին-կիլթերրայա այրըճա վատ իթմէք-տէ իտի։ Մուահիտարէն յուլիսին 13նտէ Պերլինտէ իմզա իտիրմիշ օ-լան ահտնամէսինին 61նճի պէնտի իլէ, Պապը Ալի Էրմէնիսթան-տա ըսլահաթ իճրա իտէճէյինի ու-մում տէվլէթլէրէ վատ իթտի։

«Իչթէ պու պէնտին սուրէթի, Պապը Ալի, Էրմէնիլերին սաքին օլուուգլարը էեալաթտա իհթիյաճ-թը մանալիյէնին լիզուում կէօրէ-տիր ըսլահաթ վէ մանուրիյէթլերի արթդա պիլա թէէսիր իճրա իթմէք-լիյի, վէ Զէրքէսլերէ վէ Քիւրտլէրէ գարշը Էրմէնիլերին էմնիյէթինի թա-թը մուհաֆազայա ալմագլըգը թեահ-հիւա իտէր։ Պապը Ալի պու պապ-տէ իթթիխաղ օլունան թէտապիրէ տայիր վագթի պէ վագըթ տէվլէթ-լէրէ մալիումաթ վերէճէք, վէ տէվ-լէթլեր տասի, թէտապիրի մէգքիւ-ըէնին իճրասընա նէզարէթ իտէճէք տիրլեր։»

«Իչթէ պու իբի պէնտերի եէք-տիկէրինէ թարթիգ իտէճէք օ-լուրսագ, 1878 յունիս 4 մուգա-վէլէնամէսինտէ իրայէ օլունան ըսլահաթը իճրա իթտիրմէք իւզ-ՐԷ Ինկիլիզ հիւքիւմէթինին չիմտի էօն այագ օլարագ վագի օյան թէչէպպիւսինին հուտուտու վէ միչքիլաթը հագդընա պիր մըգ-տար մալիումաթ արապիրիրզ։ Պա-պը Ալի Քիւչիւք Ասիա ըսլահա-թը հագդընտա Ինկիլթերրայա հիսապ վէրմէեէ պօրճու տուր։ Ֆագաթ Պապը Ալի Էրմէնիսթան-տա իճրա օլունանճագ ըսլահաթ հագդընտա ումումի տէվլէթլէրէ հիսապ վերմէեէ պօրճու տուր։ Իչպու Էրմէնիսթան էեալեթ-նտէ ըսլահաթին իճրասընա նէզարէթ իթմէք իչիւն ումումի տէվլէթլե-ՐԻՆ այնը հագդը վար տրը։ Սու-րիատա վէ սայիր թարաֆլարտա Ինկիլթերրա սէրպէսթ տիր։ Էր-զրում էեալեթինտէ վէ Էրմէնիլե-ՐԻՆ սաքին օլուուգլարը սայիր մա-հելլերտէ իսէ, Ռուսիա, Պերլին ահտնամէսինին 61նճի պէնտինի է-լէ ալարագ, Ինկիլթերրայը տուր-տուրապիլիր վէ Նուֆուզճա քէն-տի հիսսէսինի թալէպ իտէպիլիր։ Ռուսիանդն վէ Ինկիլթերրանդն խուսուսէթի էյիտէն մալիումաթ ալ-մաղլա, պու պապտէ ըսրարա լիւզում կէօրմէյիզ։ Հեր հալտէ Լօրտ Պիգընֆիլտին եալընըզ պա-չընա օլարագ Էրմէնիլերին հալի-նի նիզամա գոյմասը միւշքիլ կէօ-ՐԻՆԻՅՕՐ։»

Կէչէն ճումա կիւնքի բօսթա իլէ ալըգըմըզ Ինկիլիզ վէ Ֆրանսըզ դաղէթալարընդն Թարիխի Նոյմբերին 9ընա, եանի կէչէն բաղար կիւնիւ-նէ գատար օլուպ, «Անկլօ-Թիւրք մուգավէլէնամէսի մէսէլէսի», եախսատ «Անկլօ-Թիւրք իսթիրաքը» ատտ ի-տիրմէեէ պաչամըշ օլան մասլահաթ հագդընտա մուհիմմ իզահաթ վէ միւթալաաթը հավի պուլունույօր-լար, վէ անպաչըլըրընա կէօրէ, պու մէսէլէ Էվրօբատա դանն օլունտու-ղունտան բէք զիատէ էհէմմիյէթ քէսպ իթմիշ տիր։ Մէսէլէի մէզքիւրէ հատտը զաթընտա միլլէթիմիզ ի-չիւն բէք գիատէ միհմմ օլտու-ղունտան, պու պապտէ էրպապը մէրգազն նազարը էհէմմիյէթինի տա-վէթ իթմէքլիի զայտա կէօրիւրիւզ։ Էրմէնի մէսէլէսի, Ֆրանսըզ դաղէ-թալարընտան մատտա, Ինկիլիզ մաթ-պուաթընտա վէ Ինկիլիզ միթինկլէ-ՐԻՆԻՆ տասի եէնիտէն մէվզուի պահա-նան խրիսթիյան վէ սայիր թէպապա-սընդն հիսանի իտարէ վէ մահֆազա-զասը իչիւն լիզում կէօրիլէն վէ ի-լէրուտէ պէյն էտ տէվլէթլէյն զա-բայլասարըլմաճագ օյան ըսլահաթը իճրա իտէճէյինի Ինկիլթերրայա վատ իտէր, վէ Ինկիլթերրանա տա քէն-տի թէահհիւտունիւ իճրա իթմէք ի-չիւն լայզմ կելէն թէտապիրի թէվ-մին լթթիրէպիմէք իւզրէ, զաթը հաղրէթը բատիշահի, Ինկիլթերրա թարաֆընտան իսթիլա վէ իտտարէ օ-լունմագ իչիւն Գէյրրը տատանը թային լթթիմէեէ ատ բիրա կէօրթէրի։

«Իչթէ պու մուգավէլէ իլէ Պա-պը Ալի Քիւչիւք Ասիատա, վէ պինտէն ալէյհէրմէնիսթանտա պիր թագըմ ըսլահաթ իտէճէյինի, ին-կիլթերրայա այրըճա վատ իթմէք-տէ իտի։ Մուահիտարէն յուլիսին 13նտէ Պերլինտէ իմզա իտիրմիշ օ-լան ահտնամէսինին 61նճի պէնտի իլէ, Պապը Ալի Էրմէնիսթան-տա ըսլահաթ իճրա իտէճէյինի ու-մում տէվլէթլէրէ վատ իթտի։

«Իչթէ պու պէնտին սուրէթի, Պապը Ալի, Էրմէնիլերին սաքին օլուուգլարը էեալաթտա իհթիյաճ-թը մանալիյէնին լիզում կէօրէ-տիր ըսլահաթ վէ մանուրիյէթլերի արթդա պիլա թէէսիր իճրա իթմէք-լիյի, վէ Զէրքէսլերէ վէ Քիւրտլէրէ գարշը Էրմէնիլերին էմնիյէթինի թա-թը մուհաֆազայա ալմագլըգը թեահ-հիւա իտէր։ Պապը Ալի պու պապ-տէ իթթիխաղ օլունան թէտապիրէ տայիր վագթի պէ վագըթ տէվլէթ-լէրէ մալիումաթ վերէճէք, վէ տէվ-լէթլեր տասի, թէտապիրի մէգքիւ-ըէնին իճրասընա նէզարէթ իտէճէք տիրլեր։»

«Իչթէ պու իբի պէնտերի եէք-տիկէրինէ թարթիգ իտէճէք օ-լուրսագ, 1878 յունիս 4 մուգա-վէլէնամէսինտէ իրայէ օլունան ըսլահաթը իճրա իթտիրմէք իւզ-ՐԷ Ինկիլիզ հիւքիւմէթինին չիմտի էօն այագ օլարագ վագի օյան թէչէպպիւսինին հուտուտու վէ միչքիլաթը հագդընա պիր մըգ-տար մալիումաթ արապիրիրզ։ Պա-պը Ալի Քիւչիւք Ասիա ըսլահա-թը հագդընտա Ինկիլթերրայա հիսապ վէրմէեէ պօրճու տուր։ Ֆագաթ Պապը Ալի Էրմէնիսթան-տա իճրա օլունանճագ ըսլահաթ հագդընտա ումումի տէվլէթլէրէ հիսապ վերմէեէ պօրճու տուր։ Իչպու Էրմէնիսթան էեալեթ-նտէ ըսլահաթին իճրասընա նէզարէթ իթմէք իչիւն ումումի տէվլէթլե-ՐԻՆ այնը հագդը վար տրը։ Սու-րիատա վէ սայիր թարաֆլարտա Ինկիլթերրա սէրպէսթ տիր։ Էր-զրում էեալեթինտէ վէ Էրմէնիլե-ՐԻՆ սաքին օլուուգլարը սայիր մա-հելլերտէ իսէ, Ռուսիա, Պերլին ահտնամէսինին 61նճի պէնտինի է-լէ ալարագ, Ինկիլթերրայը տուր-տուրապիլիր վէ Նուֆուզճա քէն-տի հիսսէսինի թալէպ իտէպիլիր։ Ռուսիանդն վէ Ինկիլթերրանդն խուսուսէթի էյիտէն մալիումաթ ալ-մաղլա, պու պապտէ ըսրարա լիւզում կէօրմէյիզ։ Հեր հալտէ Լօրտ Պիգընֆիլտին եալընըզ պա-չընա օլարագ Էրմէնիլերին հալի-նի նիզամա գոյմասը միւշքիլ կէօ-ՐԻՆԻՅՕՐ։»

Ինչպէ Ռուսիանդն Ինկիլիզ դաղէթալարընդն Թարիխի Նոյմբերին 9ընա, եանի կէչէն բաղար կիւնիւ-նէ գատար օլուպ, «Անկլօ-Թիւրք մուգավէլէնամէսի մէսէլէսի», եախսատ «Անկլօ-Թիւրք իսթիրաքը» ատտ ի-տիրմէեէ պաչամըշ օլան մասլահաթ հագդընտա մուհիմմ իզահաթ վէ միւթալաաթը հավի պուլունույօր-լար, վէ անպաչըլըրընա կէօրէ, պու մէսէլէ Էվրօբատա դանն օլունտու-ղունտան բէք գիատէ էհէմմիյէթ քէսպ իթմիշ տիր։ Մէսէլէի մէզքիւրէ հատտը զաթընտա միլլէթիմիզ ի-չիւն բէք գիատէ միհմմ օլտու-ղունտան, պու պապտէ էրպապը մէրգազն նազարը էհէմմիյէթինի տա-վէթ իթմէքլիի զայտա կէօրիւրիւզ։ Էրմէնի մէսէլէսի, Ֆրանսըզ դաղէ-թալարընտան մատտա, Ինկիլիզ մաթ-պուաթընտա վէ Ինկիլիզ միթինկլէ-ՐԻՆԻՆ տասի եէնիտէն մէվզուի պահա-նան խրիսթիյան վէ սայիր թէպապա-սընդն հիսանի իտարէ վէ մահֆազա-զասը իչիւն լիզում կէօրիլէն վէ ի-լէրուտէ պէյն էտ տէվլէթլէյն զա-բայլասարըլմաճագ օյան ըսլահաթը իճրա իտէճէյինի Ինկիլթերրայա վատ իտէր, վէ Ինկիլթերրանա տա քէն-տի թէահհիւտունիւ իճրա իթմէք ի-չիւն լայզմ կելէն թէտապիրի թէվ-մին լթթիրէպիմէք իւզրէ, զաթը հաղրէթը բատիշահի, Ինկիլթերրա թարաֆընտան իսթիլա վէ իտտարէ օ-լունմագ իչիւն Գէյրրը տատանը թային լթթիմէեէ ատ բիրա կէօրթէրի։

«Իչթէ պու մուգավէլէ իլէ Պա-պը Ալի Քիւչիւք Ասիատա, վէ պինտէն ալէյհէրմէնիսթանտա պիր թագըմ ըսլահաթ իտէճէյինի, ին-կիլթերրայա այրըճա վատ իթմէք-տէ իտի։ Մուահիտարէն յուլիսին 13նտէ Պերլինտէ իմզա իտիրմիշ օ-լան ահտնամէսինին 61նճի պէնտի իլէ, Պապը Ալի Էրմէնիսթան-տա ըսլահաթ իճրա իտէճէյինի ու-մում տէվլէթլէրէ վատ իթտի։

«Իչթէ պու պէնտին սուրէթի, Պապը Ալի, Էրմէնիլերին սաքին օլուուգլարը էեալաթտա իհթիյաճ-թը մանալիյէնին լիզում կէօրէ-տիր ըսլահաթ վէ մանուրիյէթլերի արթդա պիլա թէէսիր իճրա իթմէք-լիյի, վէ Զէրքէսլերէ վէ Քիւրտլէրէ գարշը Էրմէնիլերին էմնիյէթինի թա-թը մուհաֆազայա ալմագլըգը թեահ-հիւա իտէր։ Պապը Ալի պու պապ-տէ իթթիխաղ օլունան թէտապիրէ տայիր վագթի պէ վագըթ տէվլէթ-լէրէ մալիումաթ վերէճէք, վէ տէվ-լէթլեր տասի, թէտապիրի մէգքիւ-ըէնին իճրասընա նէզարէթ իտէճէք տիրլեր։»

«Իչթէ պու իբի պէնտերի եէք-տիկէրինէ թարթիգ իտէճէք օ-լուրսագ, 1878 յունիս 4 մուգա-վէլէնամէսինտէ իրայէ օլունան ըսլահաթը իճրա իթտիրմէք իւզ-ՐԷ Ինկիլիզ հիւքիւմէթինին չիմտի էօն այագ օլարագ վագի օյան թէչէպպիւսինին հուտուտու վէ միչքիլաթը հագդընա պիր մըգ-տար մալիումաթ արապիրիրզ։ Պա-պը Ալի Քիւչիւք Ասիա ըսլահա-թը հագդընտա Ինկիլթերրայա հիսապ վէրմէեէ պօրճու տուր։ Ֆագաթ Պապը Ալի Էրմէնիսթան-տա իճրա օլունանճագ ըսլահաթ հագդընտա ումումի տէվլէթլէրէ հիսապ վերմէեէ պօրճու տուր։ Իչպու Էրմէնիսթան էեալեթ-նտէ ըսլահաթին իճրասընա նէզարէթ իթմէք իչիւն ումումի տէվլէթլե-ՐԻՆ այնը հագդը վար տրը։ Սու-րիատա վէ սայիր թարաֆլարտա Ինկիլթերրա սէրպէսթ տիր։ Էր-զրում էեալեթինտէ վէ Էրմէնիլե-ՐԻՆ սաքին օլուուգլարը սայիր մա-հելլերտէ իսէ, Ռուսիա, Պերլին ահտնամէսինին 61նճի պէնտինի է-լէ ալարագ, Ինկիլթերրայը տուր-տուրապիլիր վէ Նուֆուզճա քէն-տի հիսսէսինի թալէպ իտէպիլիր։ Ռուսիանդն վէ Ինկիլթերրանդն խուսուսէթի էյիտէն մալիումաթ ալ-մաղլա, պու պապտէ ըսրարա լիւզում կէօրմէյիզ։ Հեր հալտէ Լօրտ Պիգընֆիլտին եալընըզ պա-չընա օլարագ Էրմէնիլերին հալի-նի նիզամա գոյմասը միւշքիլ կէօ-ՐԻՆԻՅՕՐ։»

---

(1) Էրմէնիսթանդն իսմինի ինլէթ-մէեէ հաէթ գամամըշ տրը. չիւնքի նուֆուզը մէզքիւրտէ լօրտ Պիգընֆիլտ, Թիւրքիա իչէրիսինտէն ասլա պահա իթմէմիշ տիր։

(1) Պու թէլէկրաֆընը սուրէթի ի-լէրուտէ կէօրիւլէճէք տիր։

Տէրսաատէթ, 5 Նոյեմ.

«Զըր Հէնրի Լէյըրտ, Պէյզըր բաշանընդ էրզրում էյալէթի վալի-լիյինէ թային գըլընմասընը նէմ ըէսմի սուրէթտէ թիւրք հիւքիւ-մէթինէ թէբլիղ իթտի։ Խարիճիլ-էյ նազարը Սալա բաշա, պու թէբլիղիք մուվֆագաթ իթմէք զայրը միմբին օլտուղունու, վէ ֆագաթ Պէյզըր բաշանընդ էրմէ-նիսթան ժանտարմասը գօման-տանըզընա թային օլունապիլէճէ-յինի պէյան իյլէտի։

«Շիմտիյէ տէկին Ինկիլիզ սէ-ֆիրի Ասիայի Օսմանի ըսլահաթը-նընդ իճրասը հագգընտա Պապը Ա-լիյէ սուրէթի ըէսմիյէտ պիր նօ-թա թագտիմ իթմէտի, վէ խա-պէր վէրիլմիյինէ կէօրէ, սէֆիրի միչարիլէյհին պու պապտէ վա-գի օյան միւթալէպաթընա, տու-էլի սաիրէ սիւֆէրասընտան հիչ պիրի թարաֆընտան մուավէնէթ օլունմամըշ տրը։»

Տըգդաթ ճէլպ իթմիշ օլաճաղը վէճճէլ, թէ՞ղղաթասը կիպի, Ֆրանսըզ հիւքիւմէթինին միւրէվ-վիճի էֆէնտիրը ատտ օլունան պիր միւթէպէր ղաղէթա, պարատէ թէրճէմէսի միւնտէրիճ պէնտի մախսուսունտա, Պերլին ահտնա-մէսինին Էրմէնիլէրէ միւթէալլիգ օյան 61 նճի պէնտինէ իսթինատ իտէրէք, Էրմէնիսթան ըսլահա-ԹՆԵ եալընըզ Ինկիլթերրանդն գարըշմաղա հագգը օլմայը-պ, տու-էլի սաիրէնին տախի օ պապտէ այնի տերճէճ հագգլարը օլտու-ղունու իտտաա կիյէմիշ տիր։

Բէբէ-գալէ Ֆրանսէզ նամ Բարիզ ղա-ղէթասը տախի պու էֆքէարտա օլուպ, պիր պէնտի մախսուսունտա, Քիւչիւք Ասիատա միւթէ-մէքքին ահալիսինին հալը էսէֆիշ-թիմարընը ըսլահ իչիւն Ինկիլիզ հիւքիւմէթինին չէտիտ պիր մէս-լէք իթթիխաղ իթմէսինի թահ-սին իտէյօր։ Ֆագաթ պու պապ-տէ Ինկիլթերրանդն մէսլէքի «Ֆը-ռանսանդն տախի բիտեէթ օլուն-մագ լազըմ կելէն հուգուգունա» մուվֆիգ օլմասը միւգթեզա ի-տուկինի պէյան իտէյօր։

Թայմզ ղաղէթասընդն Տէրսաատէթ մուխպիրի աթիտէքի թէլէկրաֆը էէքմիշ տիր,

«Տէրսաատէթ, 4 Նոյ.

«. . . . . Պուրատա չէօյլէ պիր չայեա չըդարըմըշ տրը քի Սըր Հէնրի Լէյըրտ, Քիւրտիս-թանտա պուլունան ասաքիրէ պիր Ինկիլիզի պաշ գօմանտան թային իթտիրմէք իչիւն թէհ-տիտամիզ լիսան գուլանմըշ տրը։ Պ ուույտուրմա պիր հափտիս տիր։ Սէֆիր հաղրէթլերինին թէպտիլի մէսլէք իթմէսինին սէպէպի, ըս-լահաթը մէվուտէնին հէնուզ մէվ-գիի իճրայա գօնուլամամըշ վէ եախսատ դօնուլմագ իսթէնիլմէմիշ օլմասընտան իպարէթ տիր։

Տէվլէթի Ալիյէնին Լօնտրա սէ-ֆիրի Միւսիւրիւս բաշա հաղ-ՐԷԹԼԷՐԻՆԻՆ Լօրտ Պալիսպրի իլէ վուգու պուլան միւքեալէմաթը-նա տայիր մալիումաթ վէ միւթա-լաաթը հավի օլարագ Թ-ՅՄ՞Ղ ղա-ղէթասընդն թէլէկրաֆլա պու թարաֆա իշար օլունան պէնտի մախսուսունու եարընքի նիւսխե-միպտէ տէրճ իտէճէյիզ։

ԳԱՐՍ

ՖՐԱՆԳԻՆԻՆ ԳՕՄԻՏԻՍԱՍԸ

ՎԷ

ԷՐՄԷՆԻ ՄԷԹՈՊՈԼԻԷՐԻՆԻՆ ՍՈՒՐԼԻԹԻ ԲԻՒՇԱՍԸ

Սոն բօսթա իլէ այրըզմըզ Էվ-րօբա կաղէթալարընդն միւթալաա-սընտան մա էլ մէմնունիյէ անլա-չըլըրընա կէօրէ, Դարս վալիսի պուլունան վէ չէհիրի մէգքիւր մ-քթէպլէրինի վէ Անի քիլիսաը-նը գաբամմըշ օյան վէ իսմինէ ժէնէրալ Ֆրանքինի տէնիլէն նամ մի թէասսրզ, միւբէմմէլ սուրէթ-տէ ըէպիլ օլմուշ, վէ Ռուսիա միլ-լէթատչարընընդն չիտտէթի մէս-լէքլերի, տավալարընը գազանմա-լարընա վէ չայանը տրգդաթ պիր մուվֆֆագաթլէթ էլէ կէթիրմէ-լերինէ խայլըճա եարտրմ իթմիշ տիր։

Մէգքիւր ղաղէթալարտա պու պապտէ կէօրիւլէն հավատասաթը պէր վէճճը զիյր սրբասըյլա տէրճ իտէրիզ։

Թայմզ ղաղէթասընա Ս. Բէ-թէրսպուրկտան վէ Օտէսատան չէքիլէն թէլէկրաֆլարա վէ կօլ-նամ Ռուս ղաղէթասընդն տէրճ իթմիյի մալումաթա նազարէն, Ռուս ղաղէթալարը պու մէսէլէտէ էրմէնիլերին թաբաֆընը թութա-ռագ. ժէնէրալ Ֆրանքինինին մէս-լէքինի մուախեղէ իթմէքտէ տէ-վամ իթմիշ տիրլեր։ Էյմիածին կաթողիկոսու, ժէնէրալ Ֆրանքի-նինին էմրինէ գուլագ ասմայըգ, Դարս մէքթէպլէրինի աչմագ ի-չիւն չէհիրի մէգքիւր էրմէնիլերի-նէ էմր կէօնտէրիր, վէ պինտէն ալէյհ հոկտ. ին 8ինտէ մէգքիւր մէքթէպլէր քիչատ օլունուր ի-սէ տէ, չօգ սիւրմէգ. չիւնքի տէրսլերին պաչլամասընտան հէ-ման պիր չարեէք սատթ սօնրա, Դարս բօյիսի իսմթէ կէլիպ, մէք-թէպլերին տերհալ եինէ գաբան-մասընը էմր իտէր։ Մէքթէպլերին վարժապետլերի չէտիտէն մուգա-վէմէթ իտէրլեր, վէ բօյիսին էմրի-նէ իթատաթ իթմէպլեր։ Ի պու հալտէ գալմագտա օլտուղու վա-գըթ, ժէնէրալ Ֆրանքինի, կրան տիւգ Միչել իլէ Դարս հէվալիսի-նէ վագի օյան սէյահաթընտան ատտէթ իտտր, վէ բօյիս միւտիրի քէֆիյէթի քէնտիսինէ պիլտիր-տիքտէ, ժէնէրալ Ֆրանքինի հիա-տեթլէնիպ, տերհալ, Էրմէնի ռուհպանընտան էն պէօյիւք օլ-ռագ քիմլէր վար իսէ ճէլպ օլուն-մասընը էմր իտէր, չիւնքի Դարս առաջնորդու չէհիրտէ պուլուն-մայօր իտի։ Ռուհպանը մուսաֆ-էյհիմ կէլտիքտէ, ժէնէրալ Ֆը-ռանքինի, տերհալ մէքթէպլերի գաբամալարընը պունլարա չէ-տիտէն էմր իտէր։ Վէ Մու-խալիֆ ճէվապ ալտրգտա, զաղէ-պէ կէլէրէք. «Մէքթէպլերինիզ տէ տէֆ օլսուն, սիզ տէ տէֆ օլսուն» տէյի պաղրըը։ Պունուն իւզ-ՐԻՆԷ, Դարս մէքթէպ էրի ելինէ գաբանը։

Պու արալըգտա, Ռուսիա մէա-ՐԻՆ Նէզարէթի թաբաֆընտան պիր մէմուր պու մէքթէպլեր իչի հագդընտա իճրայի թահգիգաթ իթմէք իւզրէ Դարսա կէլիր։

Կէօրիւնիւր քի պու մէմուր, ժէնէրալ Ֆրանքինի գաֆասընտա պիր ատամ օլմատըզընտան, քէնտի բաբօրթօսունտա հագիգաթը հա-ԼԸ մէյտանա չըգարմըշ, վէ Դարս վալիսինին մէսլէքինի թագպահ իթմիշ տիր. չիւնքի պիր գաչ կիւն սօնրա մագամը ալիտէն կէ-ՐԷՆ էմր իւզերինէ, Էրմէնի մէք-թէպլերի վէ Անի քիլիսասը քիւ-չատ օլունմուշ, վէ ժէնէրալ Ֆը-ռանքինի տէ աղլ կիպի պիր չէյ օլմուշ տուր. չիւնքի պու մու-գուաթը միւթագբզ, «Ալէմա-նիայա կիթմէքիւզրէ ալէ՞ՄԱ-ՆԻԱ ԴԷՆԻՅԷՐ իսթիհսալ իյլէմիշ» տիր։

ՄԷՔԵԱԹԻՊ

Շուսմուատան Մ. Պ. խզաարդա վէ 24 հոկտ. թարիխյէ ալտըգմըզ մէք-թուպ տրը.

Միւէլլիք էֆէնտի,

Պու տէֆա սիզէ վէրէճէյիմհա-վասիս պիլճէ բէք միհմմ վէ է-հէմմիյէթլի տիր։ Խորէն Սրբա-զան հաղրէթլերինին Շուսմայա թէչրիֆլերի, մահը հալին 18 ին-ճի կիւնիւ մուգաս պուլաճաղը էվվէլճէ

տեօրթ կիւնիւմիւզիւ քէմալի մէ-սերրէթ իլէ կէչիրիպ, պու կիւն Բուսֆորուզա ազիմէթ իյլէյեճէյինտէն, միլլէթիմիզ Թաղ հէյէթի Թարաֆընտան իւչ զաթրն մահա-լը մէղքիւրէ գատար մայէթինտէ պուլունմալարը միւնասիպ կէօ-րիւլէրէք, պուրայա եէվմը միւ-վասէլէթլէրինտէ իճրա օլունան ալայա միւշապիհ եէնէ պիր ալայը վալը իլէ թէչէի օլունուպ, օլ ճանիպէ ազիմէթ իյլէտի։

Քէօսթէնճէյէ մաթպասըզա վա-ռիա օլան մէքթուպ տրը։

Քէօսթէնճէ, 28 հոկտ. 1879

Խմբագիր,

Ձեր ազգ օգուտ լրագրոյ միջոցաւ պատիւ ունիմ հաղորդել սիրելի ազգայնոցս թէ սոյն վաճառաշահ քաղաքին մէջ ուր Հայք բաւա-կան թուով գաղթականութիւն մի կը կազմեն բայց օ՛չ եկեղեցի և ոչ դպրոց մի ունին մինչ ցարդ, ուր հայ մանկտին զանազան ազ-գաց դպրոցները կը յաճախէ բայց բան մը չի կրնար ուսանիլ, ուր խիստ շատ անգամ կրօնական խորհուրդները օտար կղերին ձեռքով կատարուածէ. այս ան-գամ Ռումանիոյ աղտտասէր կա-ռավարութենէն ոչ սակաւ աշ-խատութեամբ չնորհուած 2000 կանգուն ծովեզերեայ գեղեցիկ գետնի մը վրայ ազգային եկե-ղեցւոյ հիմնարկութեան խոր-հուրդը կատարուեցաւ անցեալ կիւրակէ որ էր 21 ներկայ ամսոյս՝ ձեռամբ Աղժանապատիւ Տէր Գէորգ վարդապետի Իւթիճեան։ Սոյն ազգասէր ուսեալ եկեղեցա-կանը որ գրեթէ ութը ամսոյ չափ քաղաքիս մէջ հովուութիւն վա-րած և նոյն միջոցին բաւական աշխատութիւն տարած էր թէ ե-կեղեցւոյ գետնի մասին կառա-վարութեան հետ եղած բանակ-ցութեանց միջոցին և թէ անգը-լուխ և անմարմին գտնուող տեղ-ւոյս հայ ժողովուրդը կազմակեր-պելու մասին. սոյն ազնիւ եկե-ղեցականը կը սեմ, որոյ արժան-եացը Ցօքչանու ազգայինք լաւ տեղեակ լինելով իրենց դպրոց՝ տեսուչ լինելու պաշտօնով Պատ-րիարքարանէն խնդրած և ընդունած էին։ Յեղուցս հոգա-բարձութեան կողմանէ իրեն ե-ղած հրաւիրանաց վերայ հաճած էր ընդ փոյթ ճանապարհ ելնել որ է չորս հինգ աւուր միջոց, և գալ կատարել հիմնար-կութեան արարողութիւնը։ Հայ-կական եկեղեցւոյ սոյն վեհամ ա-բարողութիւնը ի ներկայութեան խուռն բազմութեան զանազան ազգաց հանդիսաւոր կերպիւ կա-տարուեցաւ, յանուն չորից Ա. Ա-տարանչաց և յանուն երկոտասան Առաքելոց։ Վեհերուն օծման մի-ջոցին՝ զանազան բարեպաշտ ազ-գայնոց կողմանէ կնքահայր կամ հիմնարկու լինելու փափագանօք չնորհած կամաւոր նուէրներուն գումարը գրեթէ 30 ոսկւոյ չափ եղաւ, և ապա ըստ սովորութեան ազքատաց և հանդիսականաց մա-տաղ բաշխուեցաւ։

Այս առթիւ պարտ կը համա-րիմ յանուն Հայ հասարակութեան տեղւոյս՝ չնորհակալ լինել Աբժա-նապատիւ Գէորգ վարդապետին որ երթեւեկութեան ծախքն ան-գամ չառաւ։

Տէրճի գրմընտա աթիտէքի մէքթուպ թարգմանիս իրսալ օլունմայա, պիթարգիլըզա պի-նէն պէր վէճճի զիր տէրճ օ-լունուր։

Խմբագիր

Կը խնդրեմ որ հետեւեալ յօդուածս Ձեր պատուական լրագրին մէջ հրա-տարակելու չնորհն ինձ չպակաք։

Կրօնական մարմնոյ մէջ չահախնդ-րութեամբ յառաջ եկած զեղծումնե-րը հետեւեալ նկարագրով ապացու-ցանելով հասարակաց ուշադրութիւ-նը կը հրաւիրեմ։ Անկից տարի մը առաջ Գառթալի գիւղին Տէր Մա-նուէլ քահանային դստերը հետ նշան-ուելով նոյն առենին մինչև մօտ ժա-մանակներս մեր ամուսնական կենաց փափաքանօք կապուածէինք։ բայց իմ նշանածիս հայր գտնուող Տէր Մա-նուէլ քահանայն հիմայ դրժելով իր խոստմանը անարգ չահախնդրու-թեամբ կալուածներ գնել կառաջար-կէ ինձ և առանց սորա մեր ամուս-նական միութեան անկարելի ըլլալը կ'սպառնայ։ Կը հարցունենք վերո-յիշեալ քահանային՝ իմ առաջուան վիճակս մինչ թէ չէ՞ գիտեր երբ իր հաճութեամբ այս նշանաւութիւնը կատարեց, եթէ ոչ՝ գործադրութեան ժամանակը ասկէ երկու տարի առաջ կատարած բարեկենդանական բռնի սակին առենին նման (և յարաժամ) գինով կը գտնդաջէր (որուն դառն արդիւնքը սա եղած է որ մինչև ցարդ երկու բռնի սպակեալք իրար-մէ իրարև օտար և անջատ կը կենան ի չնորհս Կրօնական ժողովոյ յիշեալ քահանային ըրած աշառութեանը)։

Արդ երբ կղեր մը իւր անձնական շահուն համար ուխտադրուժ կըլայ, վերոյիշեալ բռնի ամուսնութիւն ալ լոկ իւր անձնական իւր շահուն համար ըրած սիտի ըլլայ, որ է հակառակ իւր կոչման և կարգին։

Վերոյիշեալ քահանային սոյն կրկին ապօրինի և անվայել արարքը համա-ռօտիւ մը հրապարակ հանելով, կրս-պասենք Կրօնական ժողովոյ առենէն լսել իւր յանին վճիռը։

Ոռնիկ Աբրահամեան

1 Նոյ. 1879

Գարմալ

ՐԷՍՄԻ

ԹԱՀՍԻԼԻԷՄՎԱԼ ՆԻԶԱՄՆԱՄԷՍԻ

ՊԻՐԻՆՃԻ ՊԱՊ

Թահսիլտարլար իւր գապա վէ լիվա սէրթահսիլտարլարը հաղորդնտա տրը։

ՊԻՐԻՆՃԻ ՖԱՍԸԼ.

Թահսիլտարլարին սուրէթը ինթիխապ վէ մուխասէսաթը։

Ճ-ոմ էրբէռ կէ-նէրէ-սէրդէրին գէլմ

19. մարտ — Մէտեռունուն էմվալը մէնդուլէսի վէ սերվէթը նագտիյէսի օրմատրը հալտէ, սերթահսիլտարլար օ մագուլէլէ-րին... նիւմէրօ իւլէ իչչու նի-զամնամէյ մէրպուէթ ֆի 15 չէվ-վալ սէնէ 88 թարիխի նիզամը մախսուսունա թէվֆիգէն, էմմա-լը զայրը մէնդուլէսինի հիւքիւմէ-թը մահալլէյէ մարիֆէթի իլէ սաթ-տրրզ, տէյնինի իյֆա իթտիրէ-ճէք տիր։

20. մարտ — Քէօյ վէ գասապա-ճա մագթուէն իհալէ վէ իլղամ գըլընան վարիտաթ իլէ, թօր-տան վէ բէրաքէնտէ օլարագ թա-լիպլէրինէ սաթրան էմրաք վէ զէ-խայիր վէ սայրէ վէ բուսումաթը միւթէֆէրրիգա պէտէլաթ վէ հասըլաթընտան միւթէզիմ վէ միւլթերիլերի վէ եախօտ մէմուր-լարը թարաֆլարընտան թէոլիմի սանտրգ իտիլէն ազչէլէրտէն՝ թահսիլտարլար իլէ սէրթահսիլ-տարլար իչիւն թահսիլտարիյէ թէվֆիգի օլունմայաճագ տրը։ Մա մաֆիհի հիւքիւմէթ թարաֆընտան թալէպ օլունտուղու հալտէ, պու մասիլլիւ զիմէմաթ ասհապը-նը մայէթի վասէթասը իլէ ճէլպ իլէ, մէմուրիյնի հիւքիւմէթ ի-րաէ իթիմէք սերթահսիլտարլարը վէզայիֆինտէն տիր։

21. մարտ — Եէրմինճի մատտէտ կէօսթէրիլտիյի վէճճ իլէ, էմվալը իլթիզամիյէ վէ սարէյտէն զիմմէ-թի օլուպ տա վագթը թագսի-թինի իւչ մահ կէչիրմիշ օլանչա-ըրը՝ մալ միւտիր վէ մէմուրլարը թարաֆինտան սերթահսիլտարլարա մէմուր պիրէր տէֆթէրի վերի-լէճէք, վէ պունլար տախի օ մա-գուլէ զիմմաթ ասհապընա պիր հաֆթա զարֆընտա իյֆի տէյն իյլէմէք իւզրէ պիր իսպարնամէյ ըէմի կէօնտէրէրէք, օ միւա-տէթ զարֆընտա իյֆի տէյն իյլէմէյի վէ մէտեռուն տէյ-նինի միւթէրիֆ պուլունտու-ղու հալտէ, հաղգընտա հիւք-մը նիզամ իճրա իլէ, զիմմէ-թի թահսիլ գըլընաճագ տրը։ Օ միսիլլու թահսիլի թէէխիր ի-տիւպ տէ, սերթահսիլտարլար մարիֆէթիյլէ մա կիւզէյէթ թահ-սիլ օլունաճագ զիմէմաթա մու-գապիլ՝ եիւզ պինէ գատար եիւզ տէ պիր վէ եիւզ պինտէն զիյա-տի իչիւն եիւզտէ եարըմ հի-սապը իլէ թահսիլտարիյէ վէ-բիլէճէք, վէ պու թահսիլտա-ըիյէնին սիւլիւսանը մէրքէզը լի-վատա իսէ լիվա սերթահսիլտա-ըընա, վէ միւհագմի գաղալա-ըընտա իսէ՝ գալա սերթահսիլ-տարընա վէ սիւլիւսիւ՝ մայէթլէ-րինտէ միւսթախսէմ օլանլարա միւսալիթէն թագսիմ վէ իթա գըլընաճագ տրը։ Մէրքէզը լիվա-տա պուլունան գաղա սերթահ-սիլտարլարը՝ պու մատտէտէ ատի թահսիլտար կիպի հիսսէտար օ-լաճագ տրը։

22. մարտ — Եիրմի պիրինճի մատտէտ կէօսթէրիլտիյի իւզրէ էմվալը իլթիզամիյէ վէ սայրէտէն զիմմէթի օլան չախս տէյնինի թասարիֆ իթմէսիյի վէ եախօտ թէէտիյէտ թէալլիւլ իյլէտիյի հալտէ, սերթահսիլտարլար տէր-հալ մահալլի մէմուրլարընա էքի-տէն պէեանը քէյֆիյէթ իտէճէք, վէ մահալինճէ տախի մէճլիսի ի-տարէ մարիֆէթիյլէ գանուշինտա վէ միւթէֆէննին պիր տավա վէ-քիլի թաեին իլէ, միւթէալլիզ օլտուղու մահքէմէտէ էմրը մու-հաքէմէ վէ մուխասէմէ պատէլ իճրա ալընաճագ իլամ իւզրինէ հուգուգը խազինէ մա կիւզէյէթ իսթիֆա խիլէճէք տիր։ Դաղա մահքէմէի տտավիսինին բույրէթ մէեզուն օլմատրը տավալար՝ գա-ղա սերթահսիլտարը թարա-ֆընտան լիվա սերթահսիլտա-ըընա իսպար իտիլէրէք, գա-նըն վասրթասը իլէ իգթի-զաբ իյֆա գըլընաճագ տրը։ Պու միսիլլու պիլ մահարէ-մէ թահսիլ օլունան զիմէմաթ ի-չիւն, տավա վէքիլլէրինէ եիւզ պինէ գատար եիւզտէ պիր վէ եիւզ պինտէն եօգարը եիւզտէ եարըմ հիսապը իլէ իճրէթ վէ-բիլէճէյի կիպի, պիր միսլի տախի մատտէի սապզատա կէօսթէրիլ-տիյի վէճճ իլէ թագսիմ օլունմագ իւզրէ, սերթահսիլտարլար իլէ թահսիլտարլարա ինթա գըլընա-ճագ տրը։

23. մարտ — Նիզամէն թաատի-լէ միւսթահագ օլուպ տա թահ-րիրի էմվալքճա թաատիլաթը իճրա օլունմամագ վէ եախօտ էնամի թահրիրատ նամընա սէհվէն էմրաք թահրիր իտիլմէք կիպի պաղէ էս-պապատան տօլայը, վերկիսինի վեր-մէյէնէրին ճանիպի հիւքիւմէթէ վերճէճքերի իսթիտալարը իւզ-րինէ թահրիր մէմուրլարը մարի-ֆէթի իլէ թաատիլաթ վէ թաս-հիհաթ վէ սայրէ մուգթազիյա-թը սերիին իճրա իթտիրմէյէ վէ մուգայիրի գանուն վէ գաֆ-աէ քէնտիսինանն վերկի թալէպ օլունանլարընն հիւքիւմէթէ թագ-տիմ գըլընան իսթիտալարընն տախի իճրաի մուամէլաթը իլէ մաթլուպաթը միրիյէյի իլիշքէտէն վէ էհալիյի պու միսիլլու իղաճ վէ զատրան մուհաֆազա իթմէ-եէ սերթահսիլտարլար մէմուր տուր։

(Տեւմէ)

Քէրը

Տ-ուիյէ նէզարէթը Ցէվէթէ Ալիյէճէ հալէն վէ զէ-մանէն միւթէհամթիւմ իւլ իճրա օլան ըսլահաթը իճրասը՝ մագ-սուտը գաթիիհաղրէթլրբաատիչա-հի օլուպ, չիմտիյէ տէկին պիր թագմ գալանինի էսասէյէ վէ իճրաաթը նաֆիա հուսուլէ կէլմիշ իսէ տէ պիր գաչ սէնէտէն պէրու թէսատիֆ իտիլէն զավայի՝ մագ-սէտը խայրմէրսէտը հաղրէթը բաատիչահինին թէմամիի հուսու-լինէ հայիլ օլմուչ, վէ մէսայիլի հարպիյէտէն գալան մէշաղիլին քիւլլիյաթը տախի թէսվիյէրէգիր օրմուչ իտուկինտէն, մէմալիքի Մահրուսէնին մամուրիյէթինի վէ սուլնուֆը թէպանընն միւսավ-թէն մաղհարը մա ատէլէթ օրմա-լարը իլէ, ալէյ ումում սատէթը հալէրինի թէէմին իտէճէք թէ-տապիրի ըսլահիյէնին հէման մէվ-գըի իճրայա վազը հագգընտա չէրէֆատտը օրան էմր ու ֆէրմա-նը Հիւմայուն ճէնապը թաճտարի մանթուգը միւնիֆի իւզրէ, իճա-պաթը՝ մ'ճլիսի մախսուսը վիւքէ-լաճա արիզ ու ամիգ մէվգիի պահս ու թէտգիգէ գօնուլ-տուգտա լազմ իւլ իճրա օրան ըսլահաթ էսասէն իբի գըսմա մունգաստմ օլուպ, պունուն պի-ռինճիսի Ռումէլիտէ վագը վիլա-յաթըն թանզիմ ու իտարէսի ի-չիւն գալէմէ այընան նիզամնամէ լայէհասընն՝ մահալլերի գօմիսի-օնլարընն իսթիհսալը արասըն-տան սօնրա մէվգիի իճրայա վա-զը զըմընտա վիլայէթլերէ իրսա-լի իլէ պէրապէր։ Ասիա իլէ սա-յիր մահալլերտէ տախի ումուրը իտարէճէ լազմ՝ օրան ըսլահաթըն պիրա թէէխիր վիւճուտէ կէթի-րիլմէսիս վէ տիկէրի՝ նէզարէթ վէ իտարէլէրին թէսրի վէ թանզիմի մէսալիհէ քէճֆի օլաճագ սու-րէթտէ թէչքիլաթ վէ թաեինի մուամէլաթը, վէ մէմլէքէթին հու-սուլը մամուրիյէթինէ տէլալէթ իտէճէք սայիր թանզիմաթընտա-խի ֆիիլէ կէթիրիլմէսի մատտէ-լերի օլտուղունտան, պու խու-սուսարա միւթէրէթթիւպ մի-

---

ԹԷԼԷԳՐԱՖ

Աֆտ. Ռիւթր

Լօնտրա 14 Նոյ.

Թայմզ Թուրքիա իւլ Ինկիլթէր-ռա արասընտաքի միւնասէպաթ-տէն պահս իտէրէք տիյօր քի, էկեր Թուրքիա իւլէ Ռուսիա պիր իթթիֆագ ադա իտէր իսէ, ին-կիլթէրռա՝ Թուրքիա հագգընտա օլան պիլ ճիւմլէ թէհհիւտա-

---

ՇԱՐԳ ՄՈՒՀԱՐԷՊԷՍԻ

ԹԷՐՈԱՐ ՐՈՒՄԷԼԻ ՃԻՀԷԹԻ

Ռուս գարաղոյ կէմիլէրինին չէճաաթ-արը։ — Վէ-ռա նամ սէֆինէյինին Ֆէրհէ Պէ-լէռ ալէյհինտէ իթտիկի մուհարէպէ։

(703 Ն-ումերոտ դեվամ)

Իյթէ մէղքիւր Նօթա պէր վէճ-հի զիր տէրճ օլունմուչ տուր։

Յէրսատէթ 26 յունիս

«Ռուսիա՝ սէյրը սէֆարին գա-վանիյին վէ նիզամաթընը բայմալ իտէրէք, տէնիզտէ ասրըմըզա լա-յէդ օրմայան պիր թարզտա թա-արրուզաթա պաշլամըշ տրը։

«Փշթէ պու տէվլէթին՝ մուհա-բիպ օրմայանլար հագգընտա օլան հուգուգու պէյնէլ միլէլ գավա-իտինէ նասըլ բիայէթ իթտիկինի անլաթմագ իչիւն պիր գաչ վու-գուաթ պէրվէճճի զիր նագլ օ-լունուր։

«Յունիսին 20ինճի չարշէնպիհ կիւնիւ սապահ սաաթ օն պիրէ տօղրու պիր Ռուս կէմիսի՝ Գա-բատէնիզ սէվահիլինտէ քեային պիր լիմանտա լէնկէրէնտաղ պու-ունան պիր Օսմանլը թիւճար կէ-միսինէ եագլայըպ, պիր բաթլար էճլա իլէ հավայա ուչուրմուշ տուր։ Օ կիւնիւ թօրբիլէր համիլ օլան վաբօրլար տախի իւչ Օսմանլը թիւճար կէմիսի ալէյհինտէ սէվգ օլունմուշլար տրը։ Պունլար տա Գուրու Շիլէ էօնունտէ լէնկէ-բէնտաղ պուլունմագտա իսիլէր։ Մէղքիւր Ռուս վաբօրլարը՝ պու իւչ թիւճար կէմիսինի հավայա ուչուրուպ, պունլարըն պիր խայ-լի թայֆալարը տա թէլէֆ օլ-մուշլար տրը։

«Հիչ էմսալը կէօրիւլմէմիշ տիր քի, հիչ պիր մուխալիֆէթտէ օրմայան թիւճար կէմիլէրի՝ հէր հուգուգու միլէլ գավախինէ գարշը թալսրիպ իտիլինի, վէ թա-յիֆալարըն քէնտիլէրինի գուր-թարմաեա վագթի պըրագմայա-րագ թէլէֆլէրի մուճիպ օլուն-սուն։ Իշթէ պալատէ հիքեայէ օլունան վուգուաթ պու նէվտէն օլուպ, ասլա ինքեար օլունուր չէյ տէյիլ տիր։

«Ռուսիանըն ֆիւնունը հաղրէ-յի պէօյլէճէ սուի իսթիմալ ի-տէրէք պէօյլէ ինսանկյէթ վէ հու-գուգու միլէլ գավանկյինինի այագ-ալթընա ալարը իչիւն բրօթէս-տարուեցաւ, յանուն չորից Ա. Ա-տարանչաց և յանուն երկոտասան Առաքելոց։ Վեհերուն օծման մի-ջոցին՝ զանազան բարեպաշտ ազ-գայնոց կողմանէ կնքահայր կամ հիմնարկու լինելու փափագանօք չնորհած կամաւոր նուէրներուն գումարը գրեթէ 30 ոսկւոյ չափ եղաւ, և ապա ըստ սովորութեան ազքատաց և հանդիսականաց մա-տաղ բաշխուեցաւ։

Այս առթիւ պարտ կը համա-րիմ յանուն Հայ հասարակութեան տեղւոյս՝ չնորհակալ լինել Աբժա-նապատիւ Գէորգ վարդապետին որ երթեւեկութեան ծախքն ան-գամ չառաւ։

Տէրճի գրմընտա աթիտէքի մէքթուպ թարգմանիս իրսալ օլունմայա, պիթարգիլըզա պի-նէն պէր վէճճի զիր տէրճ օ-լունուր։

Խմբագիր

Կը խնդրեմ որ հետեւեալ յօդուածս Ձեր պատուական լրագրին մէջ հրա-տարակելու չնորհն ինձ չպակաք։

Կրօնական մարմնոյ մէջ չահախնդ-րութեամբ յառաջ եկած զեղծումնե-րը հետեւեալ նկարագրով ապացու-ցանելով հասարակաց ուշադրութիւ-նը կը հրաւիրեմ։ Անկից տարի մը առաջ Գառթալի գիւղին Տէր Մա-նուէլ քահանային դստերը հետ նշան-ուելով նոյն առենին մինչև մօտ ժա-մանակներս մեր ամուսնական կենաց փափաքանօք կապուածէինք։ բայց իմ նշանածիս հայր գտնուող Տէր Մա-նուէլ քահանայն հիմայ դրժելով իր խոստմանը անարգ չահախնդրու-թեամբ կալուածներ գնել կառաջար-կէ ինձ և առանց սորա մեր ամուս-նական միութեան անկարելի ըլլալը կ'սպառնայ։ Կը հարցունենք վերո-յիշեալ քահանային՝ իմ առաջուան վիճակս մթթէ չէ՞ գիտեր երբ իր հաճութեամբ այս նշանաւութիւնը կատարեց, եթէ ոչ՝ գործադրութեան ժամանակը ասկէ երկու տարի առաջ կատարած բարեկենդանական բռնի սակին առենին նման (և յարաժամ) գինով կը գտնդաջէր (որուն դառն արդիւնքը սա եղած է որ մինչև ցարդ երկու բռնի սպակեալք իրար-մէ իրարև օտար և անջատ կը կենան ի չնորհս Կրօնական ժողովոյ յիշեալ քահանային ըրած աշառութեանը)։

Արդ երբ կղեր մը իւր անձնական շահուն համար ուխտադրուժ կըլայ, վերոյիշեալ բռնի ամուսնութիւն ալ լոկ իւր անձնական իւր շահուն համար ըրած սիտի ըլլայ, որ է հակառակ իւր կոչման և կարգին։

Վերոյիշեալ քահանային սոյն կրկին ապօրինի և անվայել արարքը համա-ռօտիւ մը հրապարակ հանելով, կրս-պասենք Կրօնական ժողովոյ առենէն լսել իւր յանին վճիռը։

Ոռնիկ Աբրահամեան

1 Նոյ. 1879

Գարմալ

Քէօսթէնճէ, 28 հոկտ. 1879

Խմբագիր,

Ձեր ազգ օգուտ լրագրոյ միջոցաւ պատիւ ունիմ հաղորդել սիրելի ազգայնոցս թէ սոյն վաճառաշահ քաղաքին մէջ ուր Հայք բաւա-կան թուով գաղթականութիւն մի կը կազմեն բայց օ՛չ եկեղեցի և ոչ դպրոց մի ունին մինչ ցարդ, ուր հայ մանկտին զանազան ազ-գաց դպրոցները կը յաճախէ բայց բան մը չի կրնար ուսանիլ, ուր խիստ շատ անգամ կրօնական խորհուրդները օտար կղերին ձեռքով կատարուածէ. այս ան-գամ Ռումանիոյ աղտտասէր կա-ռավարութենէն ոչ սակաւ աշ-խատութեամբ չնորհուած 2000 կանգուն ծովեզերեայ գեղեցիկ գետնի մը վրայ ազգային եկե-ղեցւոյ հիմնարկութեան խոր-հուրդը կատարուեցաւ անցեալ կիւրակէ որ էր 21 ներկայ ամսոյս՝ ձեռամբ Աղժանապատիւ Տէր Գէորգ վարդապետի Իւթիճեան։ Սոյն ազգասէր ուսեալ եկեղեցա-կանը որ գրեթէ ութը ամսոյ չափ քաղաքիս մէջ հովուութիւն վա-րած և նոյն միջոցին բաւական աշխատութիւն տարած էր թէ ե-կեղեցւոյ գետնի մասին կառա-վարութեան հետ եղած բանակ-ցութեանց միջոցին և թէ անգը-լուխ և անմարմին գտնուող տեղ-ւոյս հայ ժողովուրդը կազմակեր-պելու մասին. սոյն ազնիւ եկե-ղեցականը կը սեմ, որոյ արժան-եացը Ցօքչանու ազգայինք լաւ տեղեակ լինելով իրենց դպրոց՝ տեսուչ լինելու պաշտօնով Պատ-րիարքարանէն խնդրած և ընդունած էին։ Յեղուցս հոգա-բարձութեան կողմանէ իրեն ե-ղած հրաւիրանաց վերայ հաճած էր ընդ փոյթ ճանապարհ ելնել որ է չորս հինգ աւուր միջոց, և գալ կատարել հիմնար-կութեան արարողութիւնը։ Հայ-կական եկեղեցւոյ սոյն վեհամ ա-բարողութիւնը ի ներկայութեան խուռն բազմութեան զանազան ազգաց հանդիսաւոր կերպիւ կա-տարուեցաւ, յանուն չորից Ա. Ա-տարանչաց և յանուն երկոտասան Առաքելոց։ Վեհերուն օծման մի-ջոցին՝ զանազան բարեպաշտ ազ-գայնոց կողմանէ կնքահայր կամ հիմնարկու լինելու փափագանօք չնորհած կամաւոր նուէրներուն գումարը գրեթէ 30 ոսկւոյ չափ եղաւ, և ապա ըստ սովորութեան ազքատաց և հանդիսականաց մա-տաղ բաշխուեցաւ։

Այս առթիւ պարտ կը համա-րիմ յանուն Հայ հասարակութեան տեղւոյս՝ չնորհակալ լինել Աբժա-նապատիւ Գէորգ վարդապետին որ երթեւեկութեան ծախքն ան-գամ չառաւ։

Քէրը

Տ-ուիյէ նէզարէթը Ցէվէթէ Ալիյէճէ հալէն վէ զէ-մանէն միւթէհամթիւմ իւլ իճրա օլան ըսլահաթըն իճրասը՝ մագ-սուտը գաթիիհաղրէթլրբաատիչա-հի օլուպ, չիմտիյէ տէկին պիր թագմ գալանինի էսասէյէ վէ իճրաաթը նաֆիա հուսուլէ կէլմիշ իսէ տէ պիր գաչ սէնէտէն պէրու թէսատիֆ իտիլէն զավայի՝ մագ-սէտը խայրմէրսէտը հաղրէթը բաատիչահինին թէմամիի հուսու-լինէ հայիլ օլմուչ, վէ մէսայիլի հարպիյէտէն գալան մէշաղիլին քիւլլիյաթը տախի թէսվիյէրէգիր օրմուչ իտուկինտէն, մէմալիքի Մահրուսէնին մամուրիյէթինի վէ սուլնուֆը թէպանընն միւսավ-թէն մաղհարը մա ատէլէթ օրմա-լարը իլէ, ալէյ ումում սատէթը հալէրինի թէէմին իտէճէք թէ-տապիրի ըսլահիյէնին հէման մէվ-գըի իճրայա վազը հագգընտա չէրէֆատտը օրան էմր ու ֆէրմա-նը Հիւմայուն ճէնապը թաճտարի մանթուգը միւնիֆի իւզրէ, իճա-պաթը՝ մ'ճլիսի մախսուսը վիւքէ-լաճա արիզ ու ամիգ մէվգիի պահս ու թէտգիգէ գօնուլ-տուգտա լազմ իւլ իճրա օրան ըսլահաթ էսասէն իբի գըսմա մունգաստմ օլուպ, պունուն պի-ռինճիսի Ռումէլիտէ վագը վիլա-յաթըն թանզիմ ու իտարէսի ի-չիւն գալէմէ այընան նիզամնամէ լայէհասընն՝ մահալլերի գօմիսի-օնլարընն իսթիհսալը արասըն-տան սօնրա մէվգիի իճրայա վա-զը զըմընտա վիլայէթլերէ իրսա-լի իլէ պէրապէր։ Ասիա իլէ սա-յիր մահալլերտէ տախի ումուրը իտարէճէ լազմ՝ օրան ըսլահաթըն պիրա թէէխիր վիւճուտէ կէթի-րիլմէսիս վէ տիկէրի՝ նէզարէթ վէ իտարէլէրին թէսրի վէ թանզիմի մէսալիհէ քէճֆի օլաճագ սու-րէթտէ թէչքիլաթ վէ թաեինի մուամէլաթը, վէ մէմլէքէթին հու-սուլը մամուրիյէթինէ տէլալէթ իտէճէք սայիր թանզիմաթընտա-խի ֆիիլէ կէթիրիլմէսի մատտէ-լերի օլտուղունտան, պու խու-սուսարա միւթէրէթթիւպ մի-

---

Թարգմանեց Վ. Ինճիճեան

թընտան գուրթուրմուշ օլաճագ տբը։ Տեղէ թէվէլոֆը պէյանընա կէօրէ, Քիւշիւք Ասիա՝ հէմ թիւրքիանը վէ հէմ տէ ինկիլթերրանը պիւէ մէնաֆիի իշիւն մուհաֆաղա օլունմալը տբը։ Էլեէվմ պիր Բուս օրտուսու գօլայճա Քիւշիւք Ասիատա իւէրիւէյիպ Հինտ եօլունու քէսէր, վէ ինկիլթերրա մէնաֆիինէ թէհլիտ ի. տէպիլիր։

Լօնտրա 13 Նոյեմ.

Պու սապահքի Թայմսը ինֆատէսինէ կէօրէ, տօնանմանը Շարգա տօղրու կիթմէսի իշիւն էմր վէրիրմէմիշ տիր. լաքին տօնանմա իւք էմրի ալընմա հարէքէթի իթմէք իւզրէ հազրը տբը։ Ա.ինի կաղէմանը պէեանընա կէօրէ, Սբը Հէնրի Լէյրտ՝ Ասիատա քեռաֆֆէթէն ինկիլիզէր գուլա. Նըլմասընը ասա թալեպ իթմէմիշ տիր։

Սիմլատան կէլէն պիր թէլէգրաֆա կէօրէ, ժէնէրալ Բոպերթս ինկիլիզ ասքէրինէ մուգավէմէթ իտէն Ա.ֆղանլար իշիւն, սիսահլարընը թէսլիմ իթմէթ շարթըյլա, աֆվը ումումի իլան իթմիշ տիր։

Վիէննա 14 Նոյ.

Բէսմէն իլան օլունտուղունա կէօրէ, կէլէճէք սէնէնին հարպիյէ պիւտժէսինտէ, պիր խայլի Պօսնա ալայլարը թէշքիլ իշիւն պիր զամմը մուխասսէսաթ պուլունաճագ տբը։ Պու ալայլար, մէզհէպ ֆարգը օլմագսըզըն Պոսնա վէ Հէրսէկ էերլիէրինտէն թէշքիլ օլունաճագ տբը. զապթանը խրվաթ ալայլարընտան ինթիխապ իտիլէճէք տիր։ Պու ալայլար թէշքիլ օլունուր օլունմազ Մոնթենեգրոնտա իգամէ օլունաճագլար, վէ Մոնթենեգր ալայլրը տախի Պոսնա վէ Հէրսէկ իշղալ ի. տէճէքլեր տիր։

Պոսնա վէ Հէրսէկ 1880 սէնէսի իշիւն օլան իշղու խուսուսի պիւտժէսի բէյլսյրաթ մէճլիսինէ արզ օլունմուշ տբը։ Վարիտաթ 7 վէ մէսարիֆաթ 6 միլեոն թալմին օլունուպ պիր միլեոն ֆազլա կէօսթէրիլիյօր։ Պիր խայլի ումուրը նաֆիա ինչաաթը լա եմլաք մէսարիֆի՝ մէսարիֆաթը մէզքիւրէյէ տախիլ տիր։ Պու հալտէ պու իքի վիլայէթին մէսարիֆաթը չիմտիտէն վարիտաթը լա գաբաաբըմըշ տբը։

Լօնտրա 15 Նոյեմբեր

Տիւն ագշամ Լիստտէ սէրպէսթի թարաֆտարանը պիր նիւմայիշ իթմտի։

Մ. Ֆօսթեր պու միւնասէպէթլէ միւհիմմ պիր նութգ իյրատ իյլէմիշ տիր։

Մուսիմլէյլի՝ նութգունտա մէմայիքի Օսմանիյէտէ իճրաի ըսլահաթ իշիւն էն կիւզել թարիգ էվրօպա տէվլէթլէրինին Պապը Ա. լիյէ պիր թազէիգի միւթթէֆիգ իճրա իթմէյէրինէն իպարէթ օլտուղունու պէյան իյլէտիքէն սօնրա, տէտի քի «Ինատօյու էյալէթինտէ իճրաի ըսլահաթ օլունմասը Դըպրը ահնամէսի իգթիդասընտան օլուպ, ըսլահաթը մէզքիւրէ իճրա օլունմատըղը թագտիրտէ, մէզքիւր ահնամէնին հիւքմի տախի քէչենէ լէմ եէ. քիւն թութուլաճաղընա տայիր օլան ֆըգրատան ինկիլթերրա տէվլէթի խթիֆատ իտիւպ, մէզքիւր ահնամէնէ մէրպութ օլան թէահհիւտաթընտան խէլաս օլաճաղընը զանն իտէրիմ։»

Սիմլա 14 Նոյ.

Հէրաթտա ինկիլիզէրէ գարշը չէտտա պիր մուգավէմէթ իճրասը իչիւն հազըրլըգլար կէօրիւլմէքտէ տիր։

Վիէննա 15 Նոյեմբեր

Բուսիա վէլիի ահմը վէ զէվճէսի Պէրլինէ կիթմէք իւզրէ պու ագշամ Վիէննատան հարէքէթ իյլէմիշէր տիր։

Բէթէրսպուրկ 15 Նոյեմբեր

Նիհիմէն նէհրինտէ Բուսիա վէ Բրուսիա վարօրլարընըն սէյր ու հարէքէթինի մէն իշիւն իթթիխազ օլունան թէտապիրի միւթէզաթիլէնին չօգտան պէրու կէրի ալընմըշընը ժուրնալ ու Սէն Բէթերպուրգ կաղէթասը պէեան իտէօր։

Գահիրէ 15 Նոյ.

Ինկիլթերրանըն Մըսըր ժէնէրալ գօնսօլոսու Մ. Մէլէթ՝ պու կիւն իթթիհանամէլէրինի խըտիվէ թագտիմ իյլէմիշ տիր։

Բարիզ 15 Նոյեմբեր

Տիւնքի կիւն ագտ օլունանմէճլիսի վիւքէլատա խարիճիյէ նազրը Մ. Վատինկթոն Շարգտա վուգու պուլան միւշքիլաթ տէֆ իտիլմէք իւզրէ իթթիլաֆը վագըլն միւհիմճը հալլ օլտուղունու, վէ ֆագաթ պիր ղարար չըգմասընտան խավֆ օլունմագա մահալ օլմասըղընը սէօյլէմիշ տիր։

Ա.ֆանս Հավաս

(Պրոտոգոն կեվէ Բրեվէրոֆտ)

Պէրլին 16 Նոյեմ.

Բուսիա վէլիի ահաը վէ զէվճէսի Պէրլինէ միւվասլէթի իթմիշէր տիր։

Բօմա 16 Նոյեմ.

Վատիկան՝ վիէննատա մուգիմ Բաբա վէքիլինէ թալիմաթ իրսալ իտուպ, թալիմաթը մէգքիւրէ մուճիպինճէ, վէքիլի մումայիլէյհ՝ Թուրքիատա եէնի պիր բաբա մուրախասը թայինի մատտէսինտէն տօլայը Վատիկան իլէ Պապը Ամի արասընտա թէքրար իճրաի միւզաքէրաթ օլունմադ իչիւն Ցերսատէթ Ավսթրիա սէֆիրինէ թէվասսութ իթտիրիմէսինէ չալըշաճագ տբը։

Պուքրէշ 16 Նոյ.

Բումանիա տէմիր եօլլարընըն միւպայէասը իչիւն ինթիխապ օլունան գօմիսիօն՝ հիւքիւմէթին լայէհասընա միւսաիր տիր։

Նիչ, 17 Նոյ.

Պու կիւն գամարալար քիւշատ օլունմուշ վէ բրենս միւթատ օլան նութգը եյրատ իթմիշ տիր։

Բրենսը միւշարիէյհ՝ տէվլէթլէր թարաֆընտան իսթիդալիյէթի թատիգ օլունան Սըրպիսթան թէրագիյաթրը իպաթ իթտիքտէն սօնրա տէմիշ տիր քի, Սըրպիսթան մէմալիքի միւթէճավիրէ իլէ հիւսնի միւնասէպաթտա տբը, վէ հուտուտը ճէտիտէ՝ մէմլէքէթ իչիւն ֆայտէլի տիր։ Պատէհու բրենս պէեան իթմիշ տիր քի, պիր միլլէթ պանգասընընն թէէսիսինէ էմր վէրիլմիշ տիր, վէ հիւքիւմէթ տախի տէմիր եօլլարա տայիր օլան լայէհալար իւզերինէ միւզաքէրէ իթմէքտէ տիր։

ԻԼԱՆԱԹ

Ցերսատէթտէ Մարբուճճուլաը իչինտէ բէզապճը օղլու խանընն գարշըսընտա պուքերրէ էվրօբասան պիրի քիւչիւքվէտիկէրի պէօյլա իւքի մաքինա վէ էտվաթը սայիրէ պիճճել միւճէտտէտէն թէշքիլ օլուան մաթպասատ հէր նէվ իշլեր, սայիր մաթպասլէրտէն էհվէն, թէմիզ վէ ազ վագրթ զարքինտա թազ օլունաճաղընտան, միւրաճաաթ պույուրաճագ զէվաթն վէ խուսուսիյլէ թիւթիւնճիւ ֆապրիգաթօրլէրինին հեր վէճհվէ մէճմուն օլաճաղլարը Ա. Ա. Գանթաբ պիրատերլէր թարաքինտան իլան օլունուր։ 10—1

Մէրքիւր գազէթասընընն հաբերինէ գարշը մարթրսմաղ վէ գուվէթէթտարինէ լյիչիւն նէհրինտէ ինկիլիզ գարամանլարընը ինչիլիզ գարամանլարընա միւսաիր տիր։ Ֆիլիպը իքի էմրէ գարամանլարընը տարիլմասընը թէքրար էմր վերիլմիշ տիր։ Նօրմանտան ատալարընա գարամանլարընը ատալարընա գարամանլարընը ինչիլիզ գարամանլարընը ինչիլիզ գարամանլարընը ինչիլիզ